

Mestská časť hodovala, spomínala na Deža Ursinyho aj hľadala naj psa

## Nedovoľme vandalom zavrieť športovisko

Vo februári osadili kontajnery, v jednom pribudli dlho požadované toalety v parku a v druhom v lete otvorili bufet. Zázemie v Parku Pekníkova je však pravidelným cieľom vandalov. Poškodzovanie a znečisťovanie toaliet, kusy betónu vhodené do WC misy, nápisy, tagy, zničené toaletné sedadlá, zásah do vykurovania a ďalšie menšie i väčšie škody.

Vandalov z Pekníčky sa podarilo identifikovať na základe kamerových záznamov. Všetci traja mladí páchatelia sú z Dúbravky a ešte pred letom navštevovali tunajšie základné školy.

Susedný športový areál Britskej školy pre opakované ničenie a neporiadok prevádzkovateľ pre verejnosť zatvoril. Obyvatelia tak prišli o možnosť behu na ovále či športovania na ihriskách a posilňovania na workoutoch.

Vandali neobchádzajú ani nové športovisko pri SPŠE Karola Adlera. Bratislavský samosprávny kraj tu zverejnil pravidlá, ktorými sa majú návštevníci riadiť. Ich opakované porušovanie môže viesť k obmedzeniu vstupu na ihriská a dráhu zo strany BSK.

Pri športoviskách však „tvorivosť“ obyvateľov nekončí. Začiatkom školského roka upozornili na seba aj „pisári“ s rôznymi odkazmi na bielych stenách podchodu Saratov. Každý, kto si všimne vandalov, ničenie verejného priestoru, by mal kontaktovať mestskú políciu (159) alebo políciu (158), prípadne vrátnicu miestneho úradu, a možno ochráni viac než majetok.

Záver prázdnin nebol len o ničení, ale aj budovaní. V septembri pokračovali práce na obnove športového areálu Základnej školy Beňovského. Očakávaná rekonštrukcia sa začala 1. júla, trvať má štyri mesiace. Finišovať má na konci októbra.

Mestská časť postupne skultúrňuje svoje priestory

## Červená sála aj oddelenie knižnice

Oprava a úprava vstupu do kultúrneho domu, rekonštrukcia oboch toaliet vo foyer a počas tohto leta aj nové podlahy, osvetlenie a najmä sedadlá v červenej sále. Mestská časť postupne opravuje dom kultúry, rekonštrukciami sa snaží aj o skvalitnenie kultúrneho zážitku. Dúbravčania a hostia si mohli nové sedadlá vyskúšať na septembrových Dúbravských folklórnych slávnostiach, počas ktorých sa na pódiu v červenej sále vystriedalo až deväť súborov.

Okrem domu kultúry mestská časť postupne rekonštruuje aj miestnu knižnicu na Sekurisovej. Po oddelení pre dospelých a deti začal miestny úrad s opravami druhej časti oddelenia odbornej literatúry. „V rámci nej budú opravené steny a stropy, vymenená podlaha,“ priblížil prednosta úradu Rastislav Bagar. Natrieť plánuje mestská časť aj radiátory, zárubne, pripravuje tiež nové osvetlenie a elektroinštaláciu.

„Najviac viditeľnou zmenou pre návštevníkov budú vymenené knižné regály, podobne ako sme to urobili minulý rok v prvej časti oddelenia,“ dodal Bagar.

Oddelenie náučnej literatúry je z dôvodu rekonštrukcie do 20. októbra zatvorené.

Beletria a detské oddelenie knižnice fungujú v nezmenených výpožičných hodinách. Minulý rok mestská časť v rámci obnovy miestnej knižnice otvárala v priestoroch aj novú modernú čítareň a spoločenskú miestnosť, ktorá už hostila viaceré podujatia.

V súvislosti so svojimi priestormi pre podujatia a kultúru opravovala mestská časť aj toalety v KC Fontána, v exteriéri pokračuje s modernizáciou areálu ZŠ Beňovského.(lum, ej)

Fotila paneláky, ich tiene, ktoré zvýrazňovali geometrické línie

## Za farbami sú skryté príbehy

Akoby to ani neboli bytovky, ale obrazy geometrickej abstrakcie. Línie, farby, plochy. Niektoré z fotografií z výstavy Farby, ktoré priniesla sloboda, ukázali paneláky inak. Presne im, ich fasádam a farbám sa venovala na výstave, ktorá sa dala pozrieť počas leta v galérii Villa Rustica v Dome kultúry Dúbravka, PETRA MACKOVÁ, analytička, matematicka, fotografka a rodená Dúbravčanka. Na finisáži výstavy sme sa porozprávali nielen o farbách, ale aj sídlisku jeho vzniku a tvorbe.

Výstava hovorí o farbách, ktoré zrodila sloboda, ako sa však zrodila séria týchto snímok dúbravských panelákov?

Počas pandémie, keď sme boli všetci viac doma, som z izby u rodičov odfotila panelák, na ktorý som sa pozerala takmer celé detstvo. Bol už dávno zateplený na žltu, v slnečnom svetle žiaril a vynikli jeho symetrie. Fotografiu som neskôr poslala do súťaže LensCulture HOME' 21 International Photography Prize, ktorá mala počas covidu pre všetkých vtedy relevantnú tému domov. Snímku zverejnili v rámci výberu editorov, čo malo veľmi veľkú sledovanosť. Potešilo ma to a začala som premýšľať o tom, že by z toho mohla byť aj pekná séria. Mám rada farby, dnešné fasády panelákov ich majú viac než dosť a chcela som to podať takto minimalisticky.

Ako dlho ste fotili paneláky, fasády? Ako dlho vznikala táto kolekcia?

Väčšinu snímok z výstavy som fotila počas jari a leta minulého roku, zvyšok som dorobila na jar tohto roku. Vtedy sa mi zdalo, že svetlo ešte viac vytiahlo farby, takže sú na fotkách dostatočne výrazné.

ámerne nie je na fotografiách žiaden človek?

Na niektorých vidieť postavu, ale to bolo náhodou.

Mali ste teda kolekciu fotografií, no ako vznikla výstava aj s prednáškou a zaujímavými odbornými informáciami?

Mala som nafotenú sériu a rozprávala som sa s kolegyňou. Tá navrhla, aby som oslovila miestny dom kultúry, kde som dostala kontakt na pána Ľuba Navrátila a on sa toho chopil a spoločne vznikla výstava. Pridala sa Monika Bočková, architektka, historička a rodená Dúbravčanka, ktorá pripravovala prednášku. Prepojila nás moja bývalá kolegyňa kulturologička Zuzana Borošová, ktorá aj spoluorganizovala toto podujatie. Monika sem doplnila aj úryvky zo starých materiálov, novín o výstavbe sídliska. Na prednáške sa veľa diskutovalo napríklad aj o dome kultúry, o tom čo sa zachovalo. Boli tu aj ľudia, ktorí v kultúrnom dome nikdy neboli, alebo dlho neboli a boli prekvapení stavbou, jej veľkosťou a veľkoleposťou, pripomínala im Istropolis. Nie je síce v najlepšom technickom stave, no stále má svoje čaro.

Výstava tak dostala prednáškou a debatou iný rozmer.

Áno, spoločenský rozmer som sa snažila zachytiť v názve výstavy 'Farby, ktoré priniesla sloboda' a spoluprácou s Monikou Bočkovou. Nechcela som to ani kritizovať ani pochvaľovať, skôr len zachytiť, aké sídlisko je, prečo také je a otvoriť debatu. Zároveň mám však farby rada, aj keď nevravím, že každá farebná kombinácia panelákov sa mi páči, skôr ma to zaujíma. Za farbami si vždy predstavujem príbehy domových schôdzí a debaty na nich. Vidím v tom ten ľudský rozmer. Na jednom dome na Hanulovej je napríklad veľké číslo domu, na inom mozaika.

Diskutovali ste aj o tom, že pri zatepľovaní neexistuje nijaká koncepcia, plán?

Samozrejme, debatovali sme o tom počas prednášky. V zahraničí sú mestá, kde je to prísne regulované, kde existujú koncepcie a ľudia ich musia dodržiavať, nemôžu fasády prerábať či prefarbovať len tak. Keď som bola napríklad v Holandsku, tam to vyzeralo veľmi pekne, aj moderné budovy ladili s tými historickými. U nás to tak nefunguje, čo odzrkadľuje odlišnú históriu krajiny a jej spoločenský vývoj.

Čo vás uchvacuje, čo sa vám páči na zdanlivo nudných a nie pekných fasádach?

Práve tie farby. Pamätám si ako dieťa, paneláky mali prevažne rovnaké farby, boli sivé či bordové. A ako som rástla, menili sa i bytovky, zatepľovali sa a vyfarbovali.

V ktorej časti ste vyrastali?

V spodnej časti sídliska pod domom kultúry, v časti Záluhy.

Dlho ste fotili dúbavské sídlisko, ktorá je vaša obľúbená časť?

Robila som si prechádzky dolnou aj hornou časťou, nad električkami aj pod traťou, chodila som po sídlisku v rôznych časoch, každú trasu som prešla doobeda aj poobede, aby som zachytila paneláky v takom svetle, akom sa mi páčili. Zaznamenávala som ich tieň, ktoré zvýrazňovali ich geometrické línie. Mám rada asi všetky časti Dúbravky rovnako a rada chodím aj do lesa, aj keď v tejto sérii nie je vôbec zachytený.

Čo fotíte okrem panelákov? Čo vás ešte inšpiruje, páči sa vám?

Panelákom som sa venovala vo väčšom posledné dva roky, no rada dokumentujem svoje okolie. Prírodu, mestá, dokumentovala som, kde som bola a čo sa mi páčilo.

Plánujete v podobnej sérii, nemusia to byť len paneláky a ani tu v Dúbravke, pokračovať?

Uvidím, nevyhýbam sa tomu. Mám svoje zamestnanie, občas mám síce aj príjem z fotenia, no snažím sa, aby som mala pri tom fotení svoju slobodu.

Neobjavili ste ešte nezateplený panelák?

V Dúbravke som taký nenašla, ale zatepľovala sa nanovo jedna časť z dlhej rady panelákov na Bazovského, má teraz svietivo oranžovo-žltú fasádu. Počas zatepľovania bola chvíľku vidieť pôvodná bordová fasáda, ktorá sa nachádza pod vrstvou zateplenia.

Našli si na výstave ľudia svoj panelák?

Áno, kamarátka tu objavila priamo svoje okno.

Citát:

Snažila som sa spoluprácou s Monikou Bočkovou dať výstave aj spoločenský rozmer. Nechcela som to ani kritizovať a ani pochvaľovať, skôr len zachytiť to a otvoriť debatu.

Dúbravka má okrem typových bytových projektov aj autorské stavby

## Ehrenberger ako otec sídliska

Oranžová sála domu kultúry sa počas leta zaplnila dvakrát témou vzniku sídliska, dúbravskej architektúry a aj otázok a rozhovorov. Výstavu fotografií s názvom Farby, ktoré priniesla sloboda sprevádzala prednáška počas vernisáže na začiatku júla a aj na konci augusta v rámci takzvanej finisáže. Miesto po Ľubovi Navrátilovi, ktorý pomáhal organizátorkám a v júli ešte debatoval, ostalo prázdne. V auguste chýbali jeho trefné pripomienky, slová. MONIKA BOČKOVÁ, architektka a členka výskumného kolektívu Oddelenia architektúry na Historickom ústave SAV, ktorá prednášku viedla, ho pripomenula a poďakovala mu na finisáži v úvode prednášky. Vo svojej prezentácii priblížila výskum a prácu oddelenia architektúry SAV, zrod sídliska, významné stavby Dúbravky, architektka Imricha Ehrenbergera a hovorila aj o tom, že viac ako polovicu všetkých existujúcich budov na Slovensku postavili po druhej svetovej vojne.

Výskum architektúry, čo si pod tým môžeme predstaviť, na čom pracujete?

Sme oddelenie architektúry na Historickom ústave SAV, naši kolegovia sú historici. Zaoberáme sa slovenskou architektúrou a plánovaním miest v 20. storočí. Dlhodobo mapujeme a dokumentujeme stavby na Slovensku, zhodnocujeme, v akom sú stave a zaoberáme sa pozadím ich vzniku. Máme rôzne výskumné projekty a tie, ktoré aktuálne riešime, sú všetky zamerané na architektúru druhej polovice 20. storočia, takže ťažiskovo na obdobie socializmu. Popri výskumnej práci sa snažíme výsledky nášho badania prezentovať aj širokej verejnosti. Pravidelne pripravujeme rôzne výstavy a vydávame publikácie, ktoré sú medzi fanúšikmi architektúry a urbanizmu veľmi obľúbené. Z našej dielne pochádza aj kniha Atlas sídlisk, ktorá sa venuje bratislavským sídliskám a bola dlhodobo vypredaná, no práve teraz je na pultoch kníhkupectiev jej dotlač.

Aká bola vaša práca pri výstave v Dúbravke?

K podujatiu ma prizvali fotografka Petra Macková a kurátorka výstavy Zuzana Borošová. Chceli, aby som tému výstavy obohatila o historický kontext. Návštevníkom som priblížila, ako vznikalo sídlisko, aké má hlavné princípy a aké sú tu výnimočné stavby. Veľmi oceňujem spôsob, akým Petra Macková zachytila súčasnú pestrofarebnosť sídliska. Farebné zateplené fasády na jej záberoch vyzerajú takmer ako abstraktné kompozície.

Spomínate výnimočné stavby, ktoré sú to podľa vás, teda boli v čase vzniku sídliska?

Sídlisko pozostáva z typových opakovaných projektov bytových domov, nájdete tu konkrétne panelové sústavy, ktoré sa replikovali. To však nie je všetko, lebo v Dúbravke sa nachádzali aj atypické stavby, išlo najmä o občiansku vybavenosť. Určite takou perlou je práve Dom kultúry Dúbravka od architekta Imricha Ehrenbergera, v ktorom bola výstava inštalovaná. Pána Ehrenbergera by sme mohli nazvať architektonickým otcom celého sídliska, projektoval nielen urbanistické celky, ale má tu aj svoje autorské diela. Okrem domu kultúry sú jeho stavbami tiež obchodný dom Saratov či pavlačový žltý dom s mezonetovými bytmi.

Spomínali ste, že skúmate životnosť stavieb. V akej kondícii alebo ako sa vám javí dom kultúry?

Pri výskume nás zaujíma, či sa ešte stále nachádzajú v objekte pôvodné prvky, aká je miera pretvorenia alebo zásahov do jeho fasády a dispozície. Súčasťou domov kultúry bol často autorský mobiliár alebo umelecké diela, nás zaujíma úroveň ich zachovania. Ďalším aspektom je samotné využitie objektu, či vie ešte stále plniť svoju pôvodnú funkciu. Pretože spoločnosť sa vyvíja a niektoré objekty už neslúžia jej potrebám, bývajú konvertované a prestavované na iné funkcie. Keď sa nové využitie nenájde, alebo je problematické vlastníctvo objektu, z domu sa časom stane ruina. To je aj príklad protiľahlej budovy pošty.

V interiéri domu kultúry sa zachovali viaceré diela.

Áno, dom kultúry je našťastie stále využívaný. Dnes je však mierne technologicky zastaraný a badať na ňom stopy času. Čo sa týka rekonštrukcií týchto objektov, vždy by mal byť oslovený autor, pokiaľ je stále žijúci. Niekedy sa to nedeje a niekedy sa to udeje a autori dajú súhlas, no rekonštrukcia nedopadne tak, ako by chceli a vtedy nastávajú problémy. Angažovali sme sa v kauze Istropolis, ktorý sa napriek snahám odborníkov aj verejnosti nepodarilo zachrániť. Pritom existovali možnosti ako ho prestavať a naďalej využívať. Teraz sledujeme napríklad rekonštrukciu Úradu vlády, ktorú dozoruje priamo jeden zo spoluautorov. Neviem, čo sa plánuje s dúbravským domom kultúry, lebo architektonická súťaž z roku 2017 nevedla k žiadnemu projektu rekonštrukcie. Keď sme tu pripravovali výstavu, nazrela som do veľkej červenej sály, kde sa vtedy demontovali sedadlá, bol to pre mňa šok, jednak lebo boli pre sálu charakteristické a tiež preto, že ich odstránenie istotne nebolo súčasťou nejakej premyslenej plánovanej obnovy. Čiastkové úpravy, ktoré sa dejú vtedy, keď má práve vlastník peniaze, bývajú často nekoncepčné a vedú k nenávratným stratám. Bolo by žiadúce pripraviť a vyhlásiť novú architektonickú súťaž na celostnú obnovu domu kultúry tak, aby z nej bol relevantný výsledok a mohol vzniknúť projekt komplexnej obnovy aj s ohľadom na existujúce hodnoty domu.

Spomínali ste zaujímavé stavby, viem, že jednou takou stavbou sú aj terasové obytné domy.

Áno, na Koprivnickej ulici. Sú ukážkou inovatívneho spôsobu bývania v rámci sídliska, ktoré sa skladá prevažne z nižších sekciových a vysokých bodových bytových domov. Terasové domy sú teraz v zlom stave, čo môže súvisieť práve s tým, že boli atypické, a pri ich stavbe boli použité riešenia, ktoré neboli dostatočne otestované.

Celá výstava je o tom, ako sa menila Dúbravka a paneláky. Čo vy hovoríte na zateplovanie?

Na diskusii odznali rôzne názory obyvateľov. Ja tam vnímam viaceré roviny. Rozumiem, že doba po roku 1989 spolu so súkromným vlastníctvom a zakladaním spoločenstiev vlastníkov bytov, priniesla novú éru, v ktorej mohli ľudia rozhodovať aj o podobe svojich domov.

V zahraničí to asi nie je bežné.

Myslím, že je to pochopiteľná reakcia na dlhé obdobie socialistickej výstavby. Sídlisko sa ľuďom javilo monotónne, obyvatelia panelákov si v nich nevedeli nájsť niečo vlastné, niečo s čím by sa mohli identifikovať. Preto keď zrazu dostali možnosť ich podobu nejako ovplyvniť, s radosťou ju využili. Trefne to vystihuje práve názov výstavy - "Farby, ktoré priniesla sloboda". Sídlisko dnes skutočne hýri všetkými farbami, nechcela by som to ale súdiť. Je to totiž aj známka toho, že sa ľudia o domy starajú a investujú do nich, že im na tom záleží. Vidím za tým preto kladný vzťah obyvateľov k ich prostrediu, a to, že dokopy to netvorí estetický celok, to už je taký dôsledok. Počas diskusie s návštevníkmi podujatia padali aj názory, že na farebnosť bytových domov by mali existovať regulácie alebo manuály, aby boli jednotnejšie. Netrúfam si však odhadnúť s akou reakciou by sa stretli.

Doprava: Ako sa správať pri školách a v ich okolí

## Bezpečnosť detí na prvom mieste

Začiatok školského roka tradične prináša zvýšený ruch pred bránami škôl. V ranných aj popoludňajších hodinách sa tu stretávajú autá, cyklisti, kolobežkári i chodci, všetci na relatívne úzkych uliciach. Oddelenie územného rozvoja prišlo preto s pár radami, ako sa správať na cestách.

Kto niekedy zažil zápchy na Batkovej, Pod záhradami či Pekníkovej ulici, alebo krúženie v uličkách pri Základnej škole Beňovského, vie, že ide o každodennú realitu. Dopravná situácia je chaotická aj na ulici Pri kríži, kde stojí materská aj základná škola pri hlavnej ceste. Podobne je to pri ZŠ Nejedlého, kde sa cesta rýchlo zaplní a doprava kolabuje.

Najväčší tlak vzniká vtedy, keď rodičia chcú svoje deti vyložiť priamo pred bránou školy. Často parkujú na zákaze, priechode pre chodcov alebo blokujú prejazd. Výsledkom je chaos, nervozita a hlavne znížená bezpečnosť detí. Jedným z riešení je využívať parkoviská v širšom okolí, napríklad pri Základnej škole Pri kríži využívať parkovisko pri potravinách Kraj a časť cesty prejsť spolu s dieťaťom pešo.

## Inšpirácie zo zahraničia

Mnohé európske mestá s podobným problémom bojovali a riešia ho. V Londýne, Miláne či Viedni sa osvedčili tzv. School Streets – ulice pred školami sa v čase vyučovania uzatvárajú pre autá. Funguje aj Pedibus, keď deti chodia v skupinách pešo pod dozorom dospelých.

V Izraeli zasa existujú projekty, kde rodičia striedavo sprevádzajú väčšiu skupinu detí, čím sa zníži počet áut pred školami. V USA sa rozšírili krátkodobé Kiss & Go zóny, kde rodič zastaví len na pár sekúnd a dieťa bezpečne vystúpi pod dohľadom dobrovoľníkov.

Aj Bratislava začína testovať nové prístupy. Niektoré školy už skúšali krátke uzávierky ulíc počas ranných špičiek. Mesto postupne rozširuje zóny 30, vyznačuje nové priechody pre chodcov a na vybraných miestach inštaluje inteligentné merače rýchlosti.

## Dúbravka: výzvy a možnosti

Naše ulice – Batkova, Pod záhradami, Pekníkova či okolie ZŠ Beňovského – jasne ukazujú, že problém je vážny. V ranných špičkách sa tu stretáva priveľa áut na úzkych komunikáciách.

Mestská časť aj mesto už zavádzajú viaceré opatrenia, ktoré majú situáciu zlepšiť. Možno ste si všimli nové vyhradené miesta na krátkodobé zastavenie s časovou platnosťou, určené práve na vykladanie detí. Tieto miesta pomáhajú znížiť chaos pred školami a dávajú rodičom bezpečný priestor na rýchle vysadenie.

Pomôcť môže aj kombinácia ďalších krokov - park and walk – využitie parkovísk v širšom okolí a posledný úsek ísť pešo, zvýraznené priechody pre chodcov pri školách, ktoré zlepšujú viditeľnosť, školské dopravné hliadky alebo dobrovoľníci pomáhajúci pri priechodoch, postupné zavádzanie School Streets a zóny 30 či podpora cyklistov a kolobežkárov s bezpečnými stojanmi.

Zóna 30 je vyznačené územie, kde je maximálna povolená rýchlosť znížená na 30 km/h. Tento limit umožňuje vodičovi včas zareagovať, bezpečne zastaviť a byť citlivejší voči svojmu okoliu.

Čo radia zamestnanci z územného rozvoja? Vodiči, jazdite pred školami pomaly a s rozvahou. Pár minút oneskorenia nestojí za ohrozenie dieťaťa. Rodičia, skúste nechať auto o ulicu ďalej a prejsť sa s deťmi pešo. Získate pár minút navyše, ktoré sa môžu zmeniť na príjemnú rannú rutinu. Školy a samospráva, pokračujte v rozširovaní bezpečnostných opatrení – priechody, dopravné obmedzenia a spolupráca s rodičmi sú kľúčom k zmene.

Bezpečné cesty do školy nie sú len o doprave. Sú odrazom toho, ako si vážime našich najmenších a aké prostredie im chceme vytvoriť.(our)

## Ako sa majú správať vodiči

- Spomaľte – v okolí škôl jazdite vždy výrazne pomalšie, aj keď nie je značka obmedzenia rýchlosti.

- Budte pripravení zastaviť – dieťa môže neočakávane vybehnúť spomedzi áut.
- Neparkujte na priechode – ani na pár sekúnd, pretože dieťa cez vás nevidí a iný vodič ho nemusí zaregistrovať.
- Rešpektujte školské hliadky a policajtov – ich pokyny sú záväzné.
- Využívajte určené miesta na vykladanie detí – ak sú vyznačené, pomôžete tak plynulosti premávky aj bezpečnosti.

#### Ako sa majú správať chodci (rodičia a deti)

- Prechádzajte len po priechodoch pre chodcov – nikdy nie medzi stojacimi autami.
- Učte deti pravidlu „najprv sa pozri doľava, doprava a ešte raz doľava“.
- Chyťte dieťa za ruku pri prechádzaní, aj keď sa vám zdá, že to už zvládne samé.
- Budte viditeľní – reflexné prvky, ruksaky alebo oblečenie s výraznými farbami môžu rozhodnúť v zlomku sekundy.
- Príďte načas – ak sa ponáhľate, riziko nehody stúpa.

## Ožila tradičná kultúra

V nedeľu 20. septembra zaplnili červenú sálu domu kultúry Dúbravské folklórne slávnosti. Na pódiu sa predstavili súbory - DFS Klnka, Dúbravský Matičiar, Dúbravské Divy, DFS Stupavjánek Stupava, Dúbravské strešne, študenti Strednej odbornej školy pedagogickej, Dúbravanka, DFS Kobyľka DNV a Zmiešaný spevácky zbor Bystričan.

Dúbravské folklórne slávnosti pritiahli nielen priaznivcov tradičnej kultúry, ale potešili aj rodiny s deťmi či staršiu generáciu. Na pódiu sa predviedli skúsení členovia folklórnych súborov, ako napríklad DFS Klnka. Svoje miesto dostali aj najmladší tanečníci a speváci. Podujatie tak spojilo generácie.

„Udržiavanie vzťahu k folklóru je bežnejšie na strednom a východnom Slovensku. Dokonca deti z nášho súboru nie sú všetky z Bratislavy. Treba nájsť niekoho energického a plne zainteresovaného do rozšírenia povedomia o folklóre – napríklad aj na stredných a základných školách v meste. Dúbravka takúto akciu potrebovala. To, či pozdvihla kultúrne povedomie, sa ukáže časom,“ povedala dlhoročná členka súboru Klnka.

Popoludnie tak prinieslo nielen kultúrny program, ale aj podnet na zamyslenie, ako ďalej rozvíjať povedomie o folklóre v Bratislave. Slávnosti ukázali, že záujem o tradície existuje aj v mestskom prostredí, no pre ich budúcnosť bude dôležité zapájať do nich najmä mladú generáciu. Ema Jarošová

## Prieskum o mobilite domácností

Štatistický úrad organizuje Zisťovanie o mobilite domácností. Cieľom je získať informácie o osobných automobiloch, o využívaní a údržbe najpoužívanejšieho automobilu, a tiež o ochote domácností prejsť na alternatívny pohon či verejnú dopravu. Na Slovensku bolo do zisťovania pre rok 2025 vybraných 280 obcí a 9000 domácností, medzi nimi aj tie dúbravské. Zisťovanie sa už začalo a potrvá do novembra. Vybrané domácnosti navštívi poverený zamestnanec, ktorý je povinný preukázať sa poverením.

## Čo je nové na detských ihriskách?

Ihrisko Nejedlého – Sekurisova pri základnej škole má ďalší prírastok, po pitnej fontáne pribudol aj stojan na kolobežky. Potešia sa aj najmenší v MŠ Ožvoldíkova, kde pribudli nové hracie prvky. Po oprave je v prevádzke aj lanovka na blízkom ihrisku Bublinka.

## Mobilní ber nebezpečného odpadu

Spoločnosť OLO s hlavným mestom pripravuje zber nebezpečného odpadu obyvateľov. Sobota 11. októbra sa týka Dúbravky. Nebezpečný odpad sa bude zbierať od 8:00 do 11:00 pri požiarnej zbrojnici na Žatevnej. Čo sa zbiera? Staré farby, laky, riedidlá, lepidlá, čistiace prostriedky a chemikálie, motorové oleje, mazivá a chladiace kvapaliny, batérie a akumulátory, rozpúšťadlá a kyseliny, zvyšky pesticídov a hnojív, chladničky, televízory. Odpad noste v pôvodných obaloch, alebo ich označte.

## Rozvíjanie zmyslov v záhrade

Komunitná záhrada na Dražickej pokračuje vo svojich podujatiach aj v zveľaďovaní priestranstva. Dobrovoľníci pripravujú aj zmyslovú záhradu. Pustili sa do gabiónov, ktoré budú slúžiť na zmyslomotorický chodník. Projekt podporila Nadácia mesta Bratislavy.

[Vy odpovedáte, my odpovedáme. Reagujeme na anketu](#)

## Skleník budúcnosť nepozná

Počet zapojených Dúbravčanov do ankety Dúbravských novín rastie. A aby to neboli odpovede, výsledky, ktoré sa len odložia do „šuplíkov“, budeme sa im postupne venovať. Dnes k ankete miestnych novín o ruinách. V jednotlivých číslach novín priblížime, aj na podnet mediálnej rady, aký je aktuálny stav a osud dúbravských „hnílých miest“. Či majú budúcnosť alebo čo komplikuje ich zmenu.

Viac než štyristo odpovedí v ankete Dúbravských novín. Toľko ľudí sa vyjadrilo, ktorú opustenú budovu, ruinu v mestskej časti považujú za najväčší problém, strašiak v Dúbravke. V takmer 380-tich odpovediach na internete a aj tých na sociálnych sieťach sa opakovali rovnaké mená, stavby – stará pošta, Dom služieb, „dom holubí“ či Skleník.

Na oddelení územného rozvoja mestskej časti sme sa bližšie opýtali na stavbu zvanú Skleník.

Veža nebude

Dúbravčania ho pre sklenenú fasádu nazývajú Skleník, meno objektu chcel zachovať aj developer, ktorý budovu kúpil a v roku 2012 avizoval jej nárast do výšky 18-tich podlaží a stovku bytov. Za projektom stála investorská firma Skleník, prepojená na spoločnosť Weon Group. Ich plán brzdil aj nesúladi s územným plánom.

Odvtedy sa zmenil zámer aj majiteľ budovy, nezmenila sa však neistá budúcnosť a chátranie objektu pri frekventovanej ulici M. Schneidera-Trnavského, neďaleko zastávky MHD. Mestská časť do súkromného majetku zasahovať nemôže, majiteľa môže vyzývať, aby sa o objekt staral a zabezpečil ho.

„Vlastníkom stavby je dnes spoločnosť JBK TRADE,“ hovorí vedúci oddelenia územného rozvoja v Dúbravke Pavel Gašparovič. „Stavebný úrad neeviduje žiadnu žiadosť o územné rozhodnutie, o stavebné povolenie, o búracie povolenie.“

Podľa územného plánu ide o stabilizované územie pre občiansku vybavenosť celomestského a nadmestského významu. V roku 2017 bola spracovaná architektonická štúdia na prestavbu "skleníka" a zástavbu príslušného parkoviska na bytový dom. O rok neskôr k zámeru vydalo hlavné mesto stanovisko, v ktorom odporučilo pokračovať v projektovej príprave dokumentácie k územnému konaniu. V júni 2019 predložil stavebník túto štúdiu do Komisie územného rozvoja, výstavby, dopravy a podnikateľských aktivít mestskej časti, kde mu odporúčali pokračovať v projektovej príprave. Mali však viaceré pripomienky. Napríklad preveriť umiestnenie hlavného vstupu do podzemných podlaží z komunikácie v Hanulovej ulici a nie z komunikácie v ulici M. Sch. Trnavského, riešiť peší a cyklistický pohyb v zázemí ulice M. Sch. Trnavského či preveriť možnosť predĺženia komunikácie v Hanulovej ulici až do križovatky s Harmincovou ulicou. Zámer sa však od júna 2019 nepohol, projekt stojí.

Dom ovocia aj tuzex

Skleník mal v minulosti v Dúbravke svoje významné miesto. Postavili ho v roku 1980 vraj v rekordne krátkom čase. Bol Domom ovocia a zeleniny, Poľnohospodárom, Domom Jednoty a neskôr na druhom poschodí fungoval Tuzex. Stavba vznikla ako typizovaná predajňa, v Československu postavili podľa tohto projektu niekoľko obchodných domov, napríklad aj Dům obuvi v Zlíne. Po Nežnej revolúcii vymenila tuzex diskotéka, zmizli aj hodnotné časti interiérov - reštaurácia, bar, lobby.

Objekt dodnes zdobí keramický reliéf od Rastislava Majdlena a Ivana Bilíka, ktorý osadili na priečelí v roku 1981. Je signovaný a je súčasťou projektu a mapy diel vo verejnom priestore Umenie mesta Galérie mesta Bratislavy.

Anketa Dúbravských novín:

## My sa pýtame, vy odpovedáte

Milí čitatelia, radi by sme vás viac zapojili do „dúbravského diania“ a zároveň chceme spoznať váš názor.

Pokračujeme v našej ankete. Dnes otvorená otázka o kultúrnej ponuke v mestskej časti.

Mestská časť rekonštruovala červenú sálu Domu kultúry Dúbravka, vymieňali podlahy, osvetlenie. Sledovanie kultúrnych programov, umelcov tak bude komfortnejšie. Koho by ste radi videli na doskách, ktoré znamenajú svet? Na aké divadlo, speváka, súbor, osobnosť, program by ste radi prišli do domu kultúry?

V Dúbravských novinách budeme postupne klásť otázky, ktoré nás - vás zaujímajú. Vy sa budete môcť pohodlne vyjadriť prostredníctvom formulára, kam vás nasmeruje QR kód, ktorý nájdete pri otázke.

Ako sa zapojiť do ankety v 3 krokoch:

1. Zoberte si mobilný telefón a otvorte aplikáciu "Kamera"
2. Namierte na QR kód a kliknite na "Otvoriť odkaz"
3. Hlasujte v ankete

## Školy bojujú o nové ihrisko

Základná škola Pri kríži a aj Spojená škola Dolinského sa z dúbravských škôl zapojili do súťaže Lidl Dvorcheck, čiže boja o nové multifunkčné ihrisko. Do 1. ročníka súťaže sa prihlásilo 290 základných a stredných škôl. Kategórie škôl sú vytvorené podľa počtu žiakov. V každej kategórii vyhrajú 2 školy s najvyšším počtom hlasov. Dvorcheck je moderné multifunkčné ihrisko, jeho súčasťou sú futbalové bránky, basketbalové koše, sieť na volejbal/nohejbal a tenis. Pomôžte hlasovaním.

## Rande s mestom prvý raz v Dúbravke

Novinkou festivalu Spomienka na Deža bola komentovaná prehliadka sôch vo verejnom priestore v mestskej časti. Podujatie známe ako Rande s mestom vzniklo v spolupráci s Galériou mesta Bratislavy a projektom Umenie mesta. Sprevádzala historička umenia Zoja Droppová.

## Lox skrinky plné športových pomôcok

Jesenné slnečné dni a babie leto treba využiť na šport a pobyt vonku. V Dúbravke nájdete až štyri smart skrinky so športovými pomôckami v takzvaných v LOX skrinkách – v Parku

Pekníkova, pri Dune, v K Parku na Bilíkovej a areáli na Hanulovej. Vďaka skrinkám si môžete zahrať futbal, basketbal, volejbal, stolný tenis alebo si dokonca zacvičiť s TRX lanami či expandermi. Pre požičanie na 90 minút je nutná len registrácia na [www.yourlox.com](http://www.yourlox.com) alebo cez QR kód pri LOXe a vratný depozit.

## Zlatý veniec pre Ivana Štrpku

Básnik, Dúbravčan Ivan Štrpka získal medzinárodnú cenu Golden Wreath (Zlatý venec) za rok 2025, ktorá je považovaná za jedno z najvyšších ocenení v oblasti poézie. Prevzal si ju ako prvý Slovák v Severnom Macedónsku na 64. ročníku festivalu Večery poézie v Struge.

Na posilnení imunity by sme mali pracovať priebežne a vopred

## Musíme si nájsť čas pre seba

DR pod touto skratkou nenájdete len označenie lekára, ale aj občasnú rubriku Dúbravských novín -Doktor/Doktora Radí – DR. Dnes lekárka pre dospelých PETRA MENDLOVÁ, ktorá má novú ambulanciu Mendelsana v zdravotnom stredisku Paracelsus, hovorí, ako sa pripraviť na chrípkovú sezónu, ako budovať imunitu a nepodľahnúť „jesennej depke“.

Po prázdninách sa deti vrátili do škôl, dospelí sú viac v práci, viac času trávim v interiéri, v doprave. Ako podporiť imunitu na jeseň?

K takým známejším preventívnym opatreniam patrí pobyt na čerstvom vzduchu, veľa vetrať, nezdržiavať sa v priestoroch s mnohými ľuďmi a keď je niekto chorý, mal by sa vyhýbať komunitám z ohľadu na iných, aby ich nenakazil. Keď má niekto akútny respiračný infekť je lepšie, aby ostal pár dní doma.

Vitamíny. Aké by mal človek dopĺňať na jeseň či v zime?

Máme tu čas, kedy začína byť menej čerstvej zeleniny a ovocia, preto je vhodné dopĺňať D a C vitamín a zinok. Sú to základné stimulanty, z prírodných vecí, potravín a z tradičnej čínskej medicíny sa odporúča zázvor, škoric a overený antivírusový a antibakteriálny cesnak. Na podporu imunity je vhodné tiež otužovanie. Samozrejme, že sa do toho netreba hodiť po hlave, no začať postupne, že si po sprche dáte trošku studenej vody a pomaly tie intervaly zvyšovať.

Môže si človek nadmerným užívaním vitamínov aj ublížiť? Hovorí sa, že všetkého moc škodí.

Vitamíny sa delia na dve skupiny, jedna je rozpustná vo vode, a tieto vitamíny sa zväčša ľahko vylúčia z organizmu a tvrdí sa, že sa nimi ťažšie predávkuje, to je napríklad C vitamín alebo B. Potom sú to vitamíny, ktoré sú rozpustné v tukoch, a ktoré sa viac zachytávajú v organizme a pomalšie sa vylučujú, to je napríklad vitamín D. Vitamín C, keďže sa vylučuje obličkami a okysľuje, tak u ľudí, ktorí majú obličkové ochorenia, obličkové zlyhávanie, môžu spôsobiť aj obličkové kamene. Nie sú preto vhodné priveľké dávky, ale treba si dávať pozor na dávkovanie. D vitamín, keď svieti slniečko, tak by mal postačiť 10-minútový pobyt na slnku, pretože D vitamín si vieme syntetizovať, na rozdiel od Céčka, ktorý my ako jedni z mála cicavcov si

nevieme syntetizovať a musíme ho prijímať v potrave. Pri výbere vitamínových doplnkov je vždy lepšie siahnuť po prípravkoch, ktoré sú v lekárni a niekým overené a dodržiavať aj dávkovanie, čiže množstvo, ktoré je uvedené na obale. Tie, ktoré sú voľnopredajné, napríklad v drogériách alebo na internete, nemusia obsahovať to množstvo, no väčšinou je to menej ako viac.

Štart školského roka, kolotoč, krúžkov, práca, je to aj stres. Máte nejaké tipy na vypnutie, relax, cvičenia ako ostať v pohode aj počas jesenne „depky“?

Jedno s druhým súvisí, teda psychika s telom. Je potrebné nájsť si čas pre seba, aspoň pár minút vypnúť, zrelaxovať, každému vyhovuje čosi iné, niekto sa ide prejsť do prírody, niekomu pomôže obľúbená hudba, kniha, dôležité je na chvíľu vypnúť telefón, televízor a pár minút sa venovať sám sebe. Je to naozaj veľmi dôležité, a to nielen pre dospelých, ale aj pre deti, aby neboli zahltené množstvom domácich úloh a povinností, ale aby mali čas sa aj hýbať na čerstvom vzduchu a veľmi dôležité je dať si časový limit na elektronické zariadenia. Psychohygiena pred spaním pre deti aj dospelých je veľmi dôležitá. Malá prechádzka večer pomáha aj na dobrý spánok. Dôležitý je každodenný pohyb, strečing, joga, beh, čokoľvek, čo ľuďom robí radosť, a to na imunitu aj odbúranie stresu. Mojkanie sa s domácim miláčikom takisto uvoľňuje endorfíny, oxytocín a predlžuje život.

Kedy možno očakávať najbližšiu chrípkovú sezónu?

Väčšinou to býva v tej druhej polke zimy, od novembra do februára, marca, závisí od počasia. Keď nie je príliš studené, ale je sychravo, vlhko, teploty skáču hore-dole, vtedy sa vírusom viac darí. Mali by sme na tom vždy začať pracovať vopred, podporiť imunitu, aby to náročné obdobie zvládla.

Okrem respiračných ochorení sa aktuálne hovorí aj o žltacke. Ako je to s touto chorobou, ako sa prejavuje, lieči a ako sa delí hepatitída?

Typy žltacky sú rôzne. Býva žltacka, o ktorej sa vraví, že je chorobou špinavých rúk a prenáša sa nedostatočnou hygienou alebo cez sociálnej zariadenia, cez kľučky. To je hepatitída typu A, ktorá je infekčná. Pamätám si, že sme sa učili, že v dospelaj populácii asi 40 percent dospelaj populácie už má vytvorené protilátky, hoci nevedia o tom, že hepatitídu A prekonali. Tie vírusy sa v prostredí nachádzajú a v malom množstve sa s nimi kontaktujeme, môžeme si tak vytvoriť imunitu a mať protilátky, pričom ani o tom nevieme, nemusíme prekonať ochorenie.

Po tom sa už človek nenakazí?

Nie, nakazí sa len raz, potom už má protilátky. Deti sa aj očkujú a odporúča sa to napríklad aj kvôli cestovaniu. Potom je hepatitída B a C, ktorou sa nenakazíte tak ľahko, keďže sa prenáša krvou.

Aké sú príznaky infekčnej žltacky?

Od asymptomatických prejavov, keď človek nevie, že sa nakazil, cez klasické chrípkové prejavy, ako únava, zvýšená teplota, až po závažnejšie prejavy typu zápal pečene. Pri vážnejších stavoch sú pacienti aj hospitalizovaní na infekčných oddeleniach nemocnice. No zväčša postačí domáca izolácia a pokojový režim, diéta a lieky, ktoré napomáhajú ochrane a

regenerácii pečene. Dá sa však z toho pekne vyliečiť, na rozdiel od hepatitíd prenosných krvou – B, C, D, ktoré môžu spôsobiť aj chronický zápal pečene. Ten môže smerovať až k zlyhaniu pečene alebo k onkologickému ochoreniu. Akonáhle je niekde ohnisko hepatitídy A, tak by tam mal regionálny úrad verejného zdravotníctva vyslať svojich ľudí, ktorí to prešetria, rovnako aj kontakty, a na základe toho rozhodnú napríklad o preočkovaní.

Ako sa darí ambulancii, beriete ešte nových pacientov?

Ľudia chodia, prihlasujú sa, no zatiaľ máme kapacity a nových pacientov stále berieme. Trošku sme zmenili režim registrácie. Na začiatku sme to mali nastavené tak, že pacient mohol prísť kedykoľvek, no teraz tým, že robíme aj preventívne prehliadky a kuratívu, prijímanie nových pacientov prebieha v rámci ordinačných hodín. Ľudia môžu prísť a zaregistrovať sa. Zmeniť obvodného lekára môže človek raz za šesť mesiacov.

Rady záhradkárom

## Pripravujeme hriadky, zavárame

Pomerne daždivé, málo slnečné vlhké letné počasie je príčinou premnoženia škodcov a hubových chorôb rastlín. Bzdochy, slimáky, plesne a nadmerný rast burín nám moc radosti v záhrade nepriniesli. Hovorí Milan Trstenský, člen komunitnej Vodárenskej záhrady o. z. Živica.

Záhradkár v októbri: Odstránime všetky škodcami napadnuté časti rastlín. Pokiaľ máme možnosť, choré rastliny spálime alebo zakopeme a posypeme vápnom. Pripravíme si postupne hriadky na jesennú výsadbu a výsev. Pokosíme trávnik, koncom mesiaca vypustíme vodu z hadíc a vodovodov, uzatvoríme hydranty, aby voda nezamrzla v rúrkach.

Kvety: Dosadzujeme narcisy, tulipány, krókusy. Vysádzame ľalie, ruže a jarné trvalky.

Drobné ovocie: Vysádzame vinič, ríbezle a egreše. Odrody ríbezlí a egrešov by mali byť rezistentné na múčnatku, aby sme ich nemuseli chemicky ošetrovať. Z hrozna uprednostňujeme samorodé odrody, nenáročné na pestovanie, s vysokými výnosmi.

Ovocné stromy: Dokončíme zber zimných odrôd jablák a hrušiek. Plody, ktoré nie sú vhodné na uskladnenie, spracujeme sušením alebo kompótovaním. Z najviac poškodených plodov, vyrobíme jablčný ocot alebo ovocné mušty. Na stromy pripevňujeme lapacie pásy na hmyz, prípadne kmene natrieme lepidlom. Odstraňujeme staré, choré stromy. Koncom októbra môže vysádzať nové ovocné stromčeky.

Zelenina: Zo zeleniny ponechávame na hriadkach len tie, ktoré znesú mrazy. Pór, špenát, čínsku kapustu či kučeravý kel. Nedoztreté paradajky papriky a čili papričky dáme do skleníka alebo na presklený balkón, budú nám postupne dozrievať až do začiatku decembra. Tekvice cukiny, baklažány a patizóny uskladníme v chlade, vydržia konzumné ešte niekoľko týždňov. Pripravíme si lečo, ajvar, prebytočnú papriku, feferónky a baranie rohy môžeme zamraziť.

Všetky uvoľnené hriadky po zelenine vyčistíme, sadíme cesnak a cibuľu.

## Bezplatná právna poradňa v októbri

Bezplatná právna poradňa funguje v Kultúrnom centre Fontána na Ožvoldíkovej. V októbri 2025 bude dispozícií v stredu 15. októbra od 13:00 – 16:00. Pred návštevou je potrebné poradne si pripraviť všetky dokumenty. Premyslieť si ako zdefinovať svoj problém. Miestny úrad hľadá posilu do Bezplatnej právnej poradne. Ak máte právnické vzdelanie a vôľu urobiť niečo pre druhých, poradiť, pomôcť, ozvite sa na maria.cajkova@dubravka.sk. Ďakujeme.

Október - čas regrútsva, zabíjačiek, ale aj svadieb

## Koza priviazaná o komín na streche

Keď už bola úroda pod strechou, nastal čas pustiť sa do opráv všetkého pokazeného, polámaného a opotrebovaného. Chlapi opravovali náradie, plietli košíky, opálky a brezové metly. Iní zase strúhali z dreva lyžice, varechy a šaflíky, teda drevené vydlabané misy. Ale ani ženy a dievky nezaháľali, mali dostatok vlastnej práce.

Prvý október bol kedysi v Dúbravke čas, keď podvečerné ticho prerušoval spev mládencov, ktorí odchádzali na vojenčinu. Volali ich regrúti. „Za našich mladých čias to bola krása, z ktorej už dnes nič nezostalo. Bol to čas spevu, smutných rozlúčok a sĺz,“ spomínajú starí dedinčania. Stredom dediny prechádzal sprievod mládencov, ktorí sa lúčili piesňou: „Neplačte vy, mamička, však ja už mám koníčka, koľko ráz naňho sadnem, rozbolí ma hlavička. Hlavička ma zabolí, šablíčka mi zazvoní, nepríde mi na môj pohreb nikto z rodiny.“ Bol to čas smútku ale aj veselosti.“

Regrúti zvykli robiť aj huncúctva. V Dúbravke si spomínajú na kozu priviazanú o komín na streche domu, voz vyneseny na dome alebo prekrížené brvná na ceste. Takéto šibalstvá vraj voľakedy patrili k regrútskym privilégiám. Ak neprekročili hranice práva a zákona, každý z dediny nad nimi prižmúril oči s poznámkou: Veď sú to regrúti.

V predvečer prvého októbra sa konala v dome regrúta rozlúčka s rodinou. Každý z rodiny priniesol regrútovi čosi na pamiatku. Jeden nožík, druhý pekne vyšívanú košeľu, ale aj peniaze či fľašku páleného. Milé regrútov im prichystali darček na cestu, aby na nich nezabudli. Na stanicu vyprevádzali rodiny svojich synov popri kočoch, ktorí cestou spievali: „Už ide október, už je na záhrade, nebudem vám viacej, mamko, na závade“. Posledné chvíle rukovačky, na ktoré po celé generácie všetci spomínali, boli navonok veselé a bezstarostné. Chlapci rukovali s trikolórou na hrudi, pod ktorou tíklo srdce zvierané úzkosťou z neznámeho, z odlúčenia od rodiny, od domova. Ale o tom by dnes vedeli rozprávať už len tí skôr narodení.

V tomto období sa v Dúbravke tiež organizovali ľudové veselice, zabíjačky i svadby. Počas fašiangov sa konzumovali hlavne zabíjačkové špeciality, šišky, fánky a iné syty jedlá. Typickým zvykom z fašiangového obdobia bol sprievod v maskách po dedine. Masky často znázorňovali rôzne zvieratá.

Gazdovia sa v minulosti riadili rôznymi pranostikami. Pozorovali prírodu, počasie a správanie zvierat. K známym októbrovým pranostikám patria: Teplý október, studený november. Mnoho deždov v októbri, mnoho vetrú v decembri. Sedlák hľadá v októbri kabanicu, neuvidí potom

na jar húsenicu. Dzivoké husi na odlece - je už aj po babím lece. Svatý František zahání lidi do chýšek.

Nadchádzajúci studený zimný čas bol priam predurčený na domáce zabíjačky, ktoré sa konali takmer v každom treťom dome. Dedinský mäsiari sa mali čo obracať, aby zvládali nápor ku spokojnosti celej dediny. Neraz sa stalo, že ráno zabíjal mäsiar sviňu na jednom konci a poobede zase na druhom. Chlapi už od skorého rána, v podstate ešte za tmy zakúrili pod kotlami, aby bolo všetko ako má byť. Na obarenie hlavnej aktérky, čiže svine. Tú čakal dosť nepríjemný osud. „itrničky, jelítka, tuačenka a aj karminové zelé“ museli byť pripravené tak, ako sa patrí, aby „chuciui“, V zimnom období dobre padol aj ovar. Zabíjačka patrí už po stáročia k ľudovým tradíciám, ktoré v mnohých dedinách pretrvali dodnes.

V tomto čase sa zvykli uzatvárať aj manželstvá, ktoré sprevádzali obrady a zvyky, čo poukazuje na dôležitosť, akou bolo založenie novej rodiny. Rozhodovali o tom hlavne rodičia podľa množstva pozemkov, koľko budúci ženích vlastnil. Neraz pre majetok nahnali svoje deti do manželstva aj proti ich vôli. V Dúbravke uprednostňovali partnerov z vlastnej obce „Prespolní neboli vítaní“.

Pri namúvaň - akéhosi hľadania súhlasu o svadbu, sa hovorilo aj o výške vena a mieste bývania mladých. Dohadovali sa krstní a birmovní rodičia.

Ohlášky svadby boli najčastejšie na „fašank“, pripravoval sa zoznam svadobných hostí a rozmarínové pierka s mašličkami. O tom, že sa koná svadba, mala vedieť celá dedina, preto sa od rána spievalo a výskalo. V deň svadby sa podľa starej obyčaje nepatrilo vydať nevestu hneď, ale bolo treba klásť ženíchovi prekážky. Napríklad miesto pravej nevesty vyšla iná a ženích musel tú svoju pravú hľadať alebo začali bieliť dom, akoby o svadbe v dedine vôbec nič nevedeli. Po všetkých tých ľudových zvykoch sa predsa pár zosobášil a neraz pretancovali hostia svadbu až do rána. Nevestu o polnoci začepčili a po slávnostných chvíľach svadby sa dedinčania znova vrátili ku každodennému životu. Blížila sa zima.

Dobrovoľníci klientov podporovali, smiali sa s nimi, prežívali leto

## Výlety ako zážitok, pomoc a terapia

Prijímatelia Domova sociálnych služieb Rozsutec strávili počas leta dva výnimočné týždne plné výletov, zážitkov a priateľských stretnutí. Spoločnosť im robili dobrovoľníci z organizácie ADRA Slovensko, ktorí svojou energiou, ochotou a otvoreným srdcom obohatili každú chvíľu.

Domov sociálnych služieb sa počas babieho leta obzrel za tým letom „ozajstným“. Veľkou pomocou im v ňom boli dobrovoľníci.

Program letných výletov pripravili sociálni pracovníci DSS Rozsutec, ktorí mysleli na rôznorodé záujmy prijímateľov. Vďaka nim sa účastníci dostali na viaceré krásne a zaujímavé miesta v okolí Bratislavy i mimo nej. Či už išlo o prechádzky v prírode, návštevu kultúrnych pamiatok, alebo spoločné trávenie času v parkoch a na oddychových miestach, každý deň bol jedinečný a priniesol množstvo pozitívnych podnetov.

Dobrovoľníci z ADRA zohrali v týchto dňoch nenahraditeľnú úlohu. Ich prítomnosť nebola len praktickou pomocou pri presunoch či aktivitách, ale predovšetkým vytvárala atmosféru priateľstva, radosti a bezpečia. Mladí ľudia sa s prijímateľmi rýchlo zbližili – podávali im pomocnú ruku, viedli s nimi rozhovory, smiali sa a podporovali ich pri každom kroku. Vzájomná interakcia priniesla pocit spolupatričnosti a ukázala, aké dôležité je budovať mosty medzi svetom ľudí so špeciálnymi potrebami a širšou komunitou.

Tieto dva týždne mali hlboký význam nielen pre prijímateľov, ktorí zažili radosť z cestovania, objavovania a nových priateľstiev, ale aj pre dobrovoľníkov, ktorí odchádzali domov s cennou skúsenosťou a novým pohľadom na hodnotu ľudskosti. Úprimné rozhovory, spontánne objatia či spoločné fotografie sa stali dôkazom toho, že solidarita, láskavosť a otvorenosť sú hodnoty, ktoré majú schopnosť meniť životy. Vďaka tejto spolupráci sa z „obyčajných výletov“ stali dva výnimočné týždne, ktoré sa zapísali do spomienok všetkých účastníkov a ukázali, že inklúzia môže byť živá a radostná.

Veronika Gábriková, Domov sociálnych služieb Rozsutec

Ohliadnutie za Ľubom Navrátilom, ktorý nás navždy opustil počas prázdnin

## Chlapec, ktorému v rukách ožívali veci...

Kamarát, o akých sa číta len v knižkách. Tak spomína na Ľuba Navrátila spisovateľka VERONA ŠIKULOVÁ. Ľubo istý čas svojho života pracoval v Malokarpatskej knižnici v Pezinku. V dňoch, keď tam pôsobil, sa vraj všetci tešili do práce, v knižnici sa varilo, tvorilo, čítalo, debatovalo.

Keď Ľubo Navrátil prišiel prvýkrát do našej knižnice, dotrepal veľkú prepravku plnú jabĺk z Mierova. Na druhý deň, priniesol z nich kompót, na tretí sme sa dusili fašírkami a o týždeň nás mal všetky omotané okolo prsta. Jedna mu miešala rannú kávu, aby, keď sa zaleje penila, druhá bežala popoludní po zmrzlinu, tretia počúvala prednášku o krásnom otvorenom maďarskom a, ktoré nie je ä, ani á, a už vôbec nie a, ale a, štvrtá maľovala cestoviny, aby z nich boli veselé prívesky...

Medzitým chodili do knižnice deti. O každej knižke debatoval a žartoval, a niektoré mamy, čo nemali doma tatov, dokonca vláčili svojich neposlušných chlapcov za Ľubom, aby im dohovoril a povyprával sa s nimi. Ak to neboli knižky, určite sme niečo tvorili. Chcel pliesť indiánske náramky, a keď zistil, že deti nevedia ani zapletať vrkoče, učil dievčatá zapletať vrkoče, mamičkám aj niektorým knihovníčkam vysvetlil ako sa zapletajú vianočky a všetci chlapci, čo prišli do knižnice, vedeli robiť rôzne druhy námorníckych uzlov.

Cez noc s Andersenom varil v knižničnom átriu guláš a vyhadzoval do vzduchu palacinky. Deti na ne mleli mak aj orechy. Cez jablkové hodovanie priniesol koláč, aký na trhoch nemal nik a klobáskovú štrúdlu s jablkami. Popri to prekladal Máriaa, Baraka, Adyho a iných maďarských spisovateľov. Písal novinárske články. Fotil. Sledoval literatúru aj politiku.

## Sympaťák Ľubo

Bol to jeden z najväčších sympaťákov, akých som poznala. Kamarát, o akých sa číta v len v knižkách. Tak som si trebárs predstavovala Garrona z krásnej talianskej knižky Srdce a všetkých tých úžasných kamošov, o ktorých sa len píše knižky a točia filmy, lebo oni neexistujú v skutočnosti, ale všetci o takých snívame! Ľubo však existoval a pracoval v našej pezinskej knižnici. To boli dni, kedy sme sa všetky okolo neho tešili do práce.

Páčilo sa mi, ako sa vedel zhovárať s deťmi, ako presne sa vyjadroval o literatúre, aký bol šikovný aj múdry a hovoril hrozné srandy, a tak sme sa vlastne tuším stále smiali, a obletovali ho ako včely a on to trochu zneužíval, ale len trochu, keď mal chuť na zmrzku alebo na kávičku, aby sa nepovedalo. Chodili sme spolu na obedy. Rád si objednával a potom všetko skritizoval. Najčastejšie Martine slimáky. Keď mi ochorela mama, vozieval ma každý deň za ňou do nemocnice na Klenovú. A keď mala na niečo chuť, tak jej to jednoducho uvaril. Polievku z kohúta aj huspeninu. A vôbec, všetky tie starodávne maďarské jedlá, čo robievala jeho mama a babička...

Bol kráľ kuchárov a v našej knižnici to občas rozvoniavalo tak, že nás pani riaditeľka musela zahnať na dvor alebo do átria, aby netiekli slinky aj našim čitateľom... A tí čitatelia tam všetci za ním utekali.

Piekol štrúdle, aké ste jedli, keď ste boli malí u babičky. Robil klobásky a založil v Amerike klobáskový festival!

## Výstavy a sochy

Vďaka nemu sme mali výstavy Chráňte dedičstvo našich otcov a fotili prístenné kríže a kaplnky. Neskôr sme ich vydali ako knižku „V šírom poli kríž“, a keď vyšla, Ľubo opäť pricestoval do Pezinka. Niektoré výlety za kaplnkami a krížmi patria k tomu najkrajšiemu, čo som zažila. Mojej dcére Baške preložil pesničku Zuzsy Koncz Kebyže som ruža. Preložil aj ďalšie a ak ich nebude spievať ona, budem ich asi musieť spievať ja!

Chodievali sme spolu k Marte na Myjavu a on tam vyrezával sochy. Pili sme pivo, piekli hus alebo varili guláš. Spával v kuchyni a my v izbe a keď sme zaľahli, vykrikovali sme na seba cez chodbu a smiali sa tak, že sme nemohli zaspáť. Chodieval na sochárske sympóziá, niektoré sochy nájdete v Dúbravke. Niektorých jeho kamarátov som nikdy nevidela, no vedela som, aké ich mama robievala lečo, aké robili sochy, s kým kto chodil, čo spolu vyparátili. Tak som spoznala Baničovcov alebo Vidlu, Laciho Terena, možno by som vedela niečo povyprávať aj o jeho otcovi, hoci som ho nikdy nevidela.

Vravel mi o spolužiakovi, čo sa vedľa neho hrával s perom, že má koníka. Cválal ten jeho koník po lavici a Ľubo mu ho závidel. „Požičaj mi ho,“ - drankal Ľubo koníka. Keď mu kamarát koníka požičal, zmenil sa v Ľubových rukách na obyčajné pero a kamarát mal zatiaľ v rukách z ceruzky stíhačku.

Duša Dúbravky

Ľubo síce pochádzal zo Žitného ostrova, no jeho srdce bilo rovnako všade. V knižnici Pezinku, u nás na modranskej terase, na Myjave u Marty a najmä v Dúbravke.

Keď z knižnice odchádzal, opili sme sa ako draci sedemhlaví a zostal u nás v Modre spať. Každý kto vtedy u nás spal vie, že vtedy v Modre padali najväčšie snehové vločky, aké som kedy videla. Padali podušky a vankúše a periny.

V Dúbravke robil všetko a všade. Letné tábory Úlet, noviny, a jasné, klobáskové festivaly... Zavše som mala pocit, že on je dušou tej Dúbravky, ale keby sa presťahoval do Ašu, aj tam by sa stal dušou Ašu, lebo taký bol.

Ľubo, predstav si, pre mňa si bol ty tým večným chlapcom, ktorému v rukách oživali veci. Človekom, ktorý vedel hovoriť o varení a vždy bolo v tom aj kus histórie aj poézie! Tatkovským knihovníkom, čo vedel deckám vyberať knihy na mieru. Žičlivým kolegom a najmä veľkým, najväčším kamarátom.

Zas som kvôli Tebe celú noc nespala!

Prvý raz, keď si odchádzal z knižnice a oklamal si nás, že sa raz určite vrátiš, no neurobil si to. Teraz sa už nevrátiš, nevrátiš vôbec a na svete bude všetkým, najmä však Tvojim dievčatám smutno. Svet sa zúži, lebo Teba na ňom bolo tak veľa. Ako povedal Ľubo Dobrovoda, preto si bol taký veľký, aby si mal z čoho rozdávať.

Už teraz závidím všetkým v nebi, že ťa tam budú mať a neboj, ja svoj sľub, že tam raz za Tebou prídem, Ľubenko, ja ho dodržím. Potom si budeme rozprávať recepty na koláče, o európskych dejinách, knižkách a starých slovách, ako sa tu nabrali, o krajine, aká kde je, a o ľuďoch, ktorí tu s nami žili a už nikto nikdy neodíde.

Nech Ti je slovenská zem ľahká, Ľubko, ako mamina perina, alebo ako tie veľké vločky, čo vtedy padali...

Verona Šikulová

Hody malé aj veľké, spájané sú s kostolom

## Počas hodov sa strhli aj bitky

V Dúbravke sa kedysi hodovalo dvakrát do roka. Takzvané „malé“ hody boli na veľkonočný pondelok ako pripomienka posvätenia chrámu Zmŕtvychvstania pána a „veľké“ hody 27. septembra na deň sv. Kozmu a Damiána.

V pamätnej knihe Dúbravky sa píše, že „na hody prichádzalo veľa mladých i starých zo susedných obcí, Lamača, Devína, Novej Vsi, Záhorskej Bystrice a Karlovej Vsi.

Hody vraj bývali veselé a neraz sa počas nich strhli aj bitky. Podľa pamätníkov raz dokonca jedného „prespolného“ chceli spustiť aj do Horanskej studne, pretože prejavoval príliš okatý záujem o miestne dievčence. Inokedy bývala celá dedina zorganizovaná na obranu.

Hody sa konajú tradične okolo sviatku Kozmu a Damiána, čiže každoročne cez víkend po 20. septembri.

„Veľké“ hody v Dúbravke v podstate splynuli s dožinkami, čoho dôkazom by mohol byť veniec so strapcami hrozna. Symbolika aktu pripomína chvíle, keď úroda bola konečne pod strechou, sýpkly plné a nastával čas honosných osláv.

Nesmel chýbať umelecky zostrojený a spletený veniec z obilia. Vinše, piesne, často žartovného charakteru, sa ozývali ešte dlho do noci. V Dúbravke hral obyčajne harmonikár na heligónke so sprievodom bubna. Niekedy si pozývali dychovku z Devínskej Novej Vsi.

### Odstup od dediny

Neodmysliteľnou súčasťou hodov býval, a dodnes aj je, duchovný rozmer podujatia. Sprievod, slávnostná svätá omša, návšteva Kostola sv. Kozmu a Damiána.

Kostol Zmŕtvychvstania Pána bol postavený na vyvýšenom ostrohu okolo roku 1720 ako filiálny kostol devínskej farnosti na mieste pôvodného Kostola sv. Kozmu a Damiána, ktorí zostali spolupatrónmi chrámu. Staršie patrocínium sa však na „nový“ kostol prenieslo, takže dnes mu nikto nepovie inak ako Kostol sv. Kozmu a Damiána.

V ranom stredoveku sa kostoly stavali na vyvýšených miestach, izolovane od dediny, a dúbavský kostol si dodnes zachoval istý "odstup" od pôvodnej dediny, čo prispieva k nezameniteľnému geniu loci tejto cirkevnej stavby. Obvodové múry jeho predchodcu, jednoduchej, no na svoju dobu pomerne veľkej stavby (16 x 8 m), boli nájdené v rámci pamiatkovej úpravy barokového Kostola Zmŕtvychvstania Pána v roku 1990 a boli datované najneskôr do 13. storočia.

### Zem strážcov lesa

Nie je jednoduché odpovedať na otázky, ktoré sa v tejto súvislosti vynárajú. Napríklad, že Dúbravka vznikla v 16. storočí, ale už (najneskôr) v 13. storočí tu bol kostol? Ako vysvetliť, že kostol bol zasvätený sýrskym kresťanským mučeníkom sv. Kozmovi a Damiánovi, ktorí boli obľúbenými svätcami práve vo veľkomoravskom období a po ňom? Teda za Cyrila a Metoda? Siahajú dejiny dúbavského kostola až do veľkomoravského obdobia? Nemohla byť táto stavba tou veľkomoravskou „univerzitou“, kde sa učili svätí Gorazd, Kliment, Naum, Angelár, Chrabr a Sáva?

Logických argumentov pre by sa našlo dosť, napríklad blízkosť Devína, filiálny vzťah k devínskej fare, ale rukolapných dôkazov je pomenej, hlavne z dôvodu absencie systematického výskumu lokality.

Vieme, že okolie Dúbravky bolo obývané od nepamäti, ako to dokazujú nálezy na Veľkej (Hrubej) lúke, ale vyzerá to tak, že aj Dúbravka bola obývaná už v ranom stredoveku. Rektor

Univerzity Komenského Václav Chaloupecký v práci Staré Slovensko tvrdil, že prvá zmienka o Dúbravke je v listine z roku 1288, v ktorej sa daruje zem strážcov lesa (custodes silvarum), s ktorou Dúbravku stotožnil, no jeho teória nebola prijatá.

Hoci je prvý záznam o Dúbravke „až“ z roku 1574, bolo by nelogické, keby stavali kostol tam, kde nebola dedina. Nikde sa však žiadna predchorvátska (zaniknutá) dedina s kostolom nespomína. Jedine že by to bola škola kláštorného typu v lesoch neďaleko „hlavného“ kostola na Devínskom hrade...

Foto: archív Dúbravského múzea

Program neprebíhal len pri pódia, sprevádzalo ho viacero podujatí

## Hody spojili tradície, hudbu i šport

Dve pódia, veľa koncertov a sprievodných akcií. Mestská časť pripravila hodový víkend, rodinný program pre všetky generácie. V zmysle tradícií pripadol tento rok na 26. až 28. september. Zábava pre deti, koncerty pre mladých, tradičnejšia hudba pre seniorov, no aj dobroty, remeselné výrobky či šport pre všetkých.

Koncerty, strihanie a požehnanie strapca, varenie guláša, slávnostná omša, sprievod hodový a aj nedeľný do kostola, futbalový či šachový turnaj, návšteva múzea či výstava. Septembrový víkend v Dúbravke trval tri dni a stihlo sa toho naozaj veľa.

Zábava pre deti, koncerty pre mladých, tradičnejšia hudba pre seniorov, no aj dobroty, remeselné výrobky či šport pre všetkých. Hudobný i sprievodný program najväčšieho dúbravského podujatia bol pestrý, hlavný program prebiehal tradične na dvoch miestach. Komornejší v starej Dúbravke na Žatevnej v blízkosti hasičskej zbrojnice, a väčšie koncerty na veľkom pódium na lúke pri Dome kultúry Dúbravka. Stánky pred kultúrnym domom stáli od piatka, na Žatevnej počas soboty a nedele.

Predpovede počasia vyzerali týždeň vopred hrozivo, a to doslova. Dážď, veľa dažďa. Hody však nakoniec zmokli len čiastočne, v piatok. Ľudí to ale od piatkových večerných koncertov neodradilo, prišli si pozrieť Tinu, Pala Drapáka či formáciu Peter Bič Project. Spievalo a tancovalo sa medzi kvapkami.

### Hodnoty, tradície

V sobotu sa vyjasnilo. S krajším počasím a slnkom pribúdali ľudia. A hoci sa hody začínajú už v piatok, ich vrchol sa očakáva cez víkend, v sobotu okolo obeda, kedy sa začína prvý hodový sprievod od domu kultúry do starej Dúbravky na Žatevnú a o deň neskôr na slávnostnú omšu do kostola. A práve sprievod je nositeľom hodnôt hodov.

Aj v tom tohtoročnom kráčalo veľa ľudí, Dúbravčanov. Povzbudilo aj slnko, ktoré sa náhle vynorilo. Sprievod otváral už tradične z pódia starosta Martin Zaťovič s prianím pekných hodov, ľudí zdravili aj mestskí poslanci Zdenka Zaťovičová a Juraj Káčer, dôležitosť sprievodu

dala aj účasť miestnych poslancov. Ako každoročne ako prví v sprievode šli členovia Dobrovoľného hasičského zboru, za nimi nasledovali krojované devy a mládenci z folklórneho súboru Klnka, poslanci, športové kluby a verejnosť. Má svoje čaro vidieť mávajúcich a usmievajúcich sa ľudí z okien a na uliciach a tých, ktorí sprievod očakávali v starej Dúbravke na Žatevnej. Prihovoril sa tu pán farár Milan Bederka, vyzdvihol duchovný význam hodov a zaprial ich pokojný priebeh. A práve to bol odkaz, čo hodom, ale aj celému životu mimo osláv priať. Pokoj.

Pre každého niečo

Program potom pokračoval na oboch pódiov, v starej Dúbravke a pred kultúrnym domom, kde sa v sobotu poobede vyhodnocovala i tradičná súťaž vo varení guláša a nasledovala sieť koncertov - Acylpyrin, Los Brados, Funkiez, raper Majself, očakávaný slovenský hudobník Alan Murin či nestarnúca legenda Tublatanka.

A nehodovalo sa len pri hudbe, ale aj v Dúbravskom múzeu, v kotolni Veolie na ulici Pod záhradami na Dni otvorených dverí, na futbalovom ihrisku Základnej školy Pri kríži, kde prebiehal turnaj v malom futbale o pohár starostu Dúbravky či v galérii kultúrneho domu na výstave Paličkovaná čipka.

Šachisti oslavovali v Kultúrnom centre Fontána hrou a jubilejným XXV. dúbravským 9-kolovým turnajom v rapid šachu. Pri šachovníci sa stretlo 58 hráčov. Víťazstvo si odniesol Šimon Šalgovič s 8 bodmi, na 2. mieste skončil Ondrej Vadila so 7 bodmi a 3. miesto získal Andrej Kráľovič tiež so 7 bodmi.

Nedeľa bola tradične tradičnejšia. Kroje, dychovka, hasiči v slávnostnom a sviatočná atmosféra. Taký bol sprievod od hasičskej zbrojnice do Farského kostola sv. Kozmu a Damiána s dychovou hudbou Záhorienka.

Poobede sa predviedli malí veľkí hudobníci Základnej umeleckej školy Eugena Suchoňa Bratislava, miestne spevácke zbory Dúbravské Divy, Dúbravský Matičiar a Dúbravanka.

Hody majú v Dúbravke tradíciu spojenú s vinohradníctvom a dobrým jedlom. Novodobú históriu začali písať po revolúcii v roku 1989. Dúbravskými hodmi si každoročne mestská časť pripomína posvätenie dúbravského farského chrámu, čiže Kostola sv. Kozmu a Damiána.

Mladí hasiči súťažili o pohár starostu

Sobotné popoludnie na Pekničke patrilo 30. augusta dúbravským hasičom. Začalo sa pod modrou oblohou, skončilo pod dažďovými kvapkami – dobrú náladu to však nepokazilo. Dúbravčania si užili Zábavné popoludnie s dúbravskými hasičmi, plné súťaží, hudby a atrakcií pre malých aj veľkých.

Podujatie otvoril starosta Martin Zaťovič spolu s manželkou, mestskou poslankyňou Zdenkou Zaťovičovou. Potom sa už rozbehli súťaže detských družstiev mladých hasičov o

pohár starostu a od 15-tej patrilo priestransvo parku ukážkam práce záchranných zložiek – hasičov, polície, dobrovoľnej civilnej ochrany či Červeného kríža.

Deti striedali jednu atrakciu za druhou, medzitým voňal kotlík s tradičným hasičským gulášom a nechýbalo ani občerstvenie v stánkoch.

O hudobný program sa postaral spevokol Dúbravské divy i country kapela Pohodička. Hoci záverečnú vatru zahasil dážď, úsmevy a spoločná nálada zostali – Dúbravka si opäť pripomenula, že keď sa spoja hasiči a komunita, vznikne podujatie, na ktoré sa len tak nezabúda.

Danka Šoporová

Tipy z dúbravskej knižnice

## Nápadité učenie, zábava aj poriadne dobrodružstvo

Oddelenie náučnej literatúry na hornom poschodí prechádza modernizáciou, dolné oddelenie pre deti a mládež má už svoju prerábku za sebou a vo svojich policiach opäť ďalšie novinky. V miestnej knižnici na Sekurisovej sme vybrali pár tipov pre menších aj väčších čitateľov.

MARIANNE DUBUCOVÁ – Moja škola, tvoja škola

Škola sa už síce začala pred pár týždňami, pre mnohých bola však novinkou. Tomi, ktorý do školy ešte len pôjde, sa rozhodol, že navštívi v škole svojich zvieracích priateľov. Výtvarne pekne spracovaná kniha pre začínajúcich čitateľov približuje skackavú školu pre králikov či lišiačku školu i triedu leňochodov. Odkrýva dobrodružstvá, jedným veľkým v živote je aj škola.

JESS BRADLEY, MIKE BARFIELD - Preži deň ako hovienko, sopka či panda

Pobaviť sa a popri tom sa niečo naučiť, dozvedieť. Vraj najvtipnejší sprievodca o živote na zemi približuje v komiksoch, prehľadných nákresoch i tajných denníkov, čo sa deje v ríši zvierat, či aký je svet okolo nás i naša planéta. Obľúbená knižka detských čitateľov, no aj objaviteľov bez rozdielu veku, sa nedávno dočkala pokračovania - Preži deň ako astronaut, Mars či kométa.

ONJALI Q. RAÚF – Hrdina z nočného autobusu

Onjali Q. Rauf je oceňovanou britskou autorkou kníh pre deti a kniha Hrdina z nočného autobusu je jej prvou knihou preloženou do slovenčiny. Detektívny príbeh je písaný z pohľadu chlapca, ktorý šikanuje spolužiakov i okolie. Neľahké témy ako šikanovanie či bezdomovectvo tak približuje mladým a deťom s ľahkosťou i humorom. Dobrodružne ladená kniha je vhodná pre čitateľov od 9 rokov. Lucia Marcinátová

## Kožné choroby a rany

Liečivé bylinky a recepty z nich boli známe vo všetkých kultúrach od staroveku až po súčasnosť. Využívali ich liečitelia, šamani, vedmy, ale aj obyčajní ľudia, ktorí sa ich naučili používať od svojich predkov. Dnes sa veľa ľudí navracia k starým receptom z bylín, ktoré si aj mnohokrát sami nazbierajú a sušia. Aktuálne bylinkami pomôžeme koži.

Koža je zrkadlom nášho organizmu a vo veľkej miere odráža jeho vnútorný stav.

Okrem mechanických poškodení, akými sú drobné poranenia, popáleniny, zapareniny, pľuzgiere a podobne, majú kožné problémy väčšinou vnútorné príčiny, a preto ich aj vnútorne liečime.

Vhodné sú krvčistiace čaje, úprava stravy a podpora ľadvín. Zvonku liečenie podporujeme aj obkladmi a masťami. Na liečenie kožných chorôb sú z rastlín vhodné hlavne ľan siaty, oman pravý, zemedym lekársky, dub letný, kapusta obyčajná, sedmokráska, arnika a ruža.

Kapusta výborne čistí a dezinfikuje žalúdok a črevá, najmä po otravách pokazenými potravinami. Arnika je zas najlepším liekom na rôzne úrazy, odreniny, pomliaždeniny a vyklbeniny.

Čaj proti ekzémom – jeho úlohou je silne čistiť krv. Pripravíme ho z rovnakých dielov koreňa omanu, vňate zemedymu, prasličky a prhlavy. Čaj pijeme dva, tri týždne a prikladáme aj obklady z dubovej kôry a prasličky.

Vitiligo – strata pigmentu. Použijeme zmes z rovnakých dielov bazy, medovky, zemežľče a repíka. Postihnuté miesta natierame tinktúrou z orecha, ľubovníka alebo benedikta. Na liečenie vitiliga je taktiež veľmi účinná silicea (kremík). Silicea čistí tkanivá a posilňuje kožu, vlasy, nechty a chrupavky. Siliceu obsahuje praslička, a preto je aj protizápalová.

Akné – táto choroba puberty čiastočne súvisí s činnosťou obličiek. Vyhnime sa v tom prípade kyslým a korenistým jedlám. Liečime zmesou vňate prhlavy, a prasličky. Ráno vypijeme štvrt litra čaju nalačno a zvyšok popoludní a večer. Zvonku ošetrujeme postihnuté miesta dúškovým olejom, čerstvými listami kapusty alebo prípravkami s obsahom aloe.

Pásový opar – herpes - zmiešame rovnaké diely kvetu rumančeka, nechtíka, listu prhlavy, vňate benediktu. Čaj pijeme dva až trikrát denne. Zvonku ošetrujeme kašovitými obkladmi rozvarenej dubovej kôry.

Dúbravka varí s Vojtom Artzom

## Tekvica s mäsom i na sladko

Jeseň v kuchyni je nielen pestrá, farebná, ale aj voňavá či zdravá. Siahnite po sezónnej zelenine, čarujte s tekvicou, výsledkom môže byť fantastický obed, večera či dezert. Šéfkuchár a Dúbravčan VOJTO ARTZ vám poradí, ako na to.

# Konfitované hovädzie líčka s jesennou zeleninou a gaštanmi

Počet porcií: 5

Obtiažnosť: nízka

Čas prípravy: 50 minút

## Čo potrebujeme:

750 g hovädzie líčka konfitované / tepelne predpripravené

80 g bravčová masť škvarená

250 g polievková zmes celá chlad.

1 menšia cibuľa

2 PL paradajkového pretlaku

2 strúčiky cesnaku

bobkový list, nové korenie, čierne celé korenie

1 vetvička tymian čerstvý

2 dcl červené víno

750 g zemiaky v šupe

50 ml olivový olej extra panenský

Maldon morská soľ

500 g cvikla predvarená

500 g koreňová zelenina

(mrkva zeler, petržlen ...)

1000 g tekvica Hokkaido

2 ks cibuľa

100 g gaštany lúpané mrazené

alebo čerstvé predvarené

olivový olej extra panenský

tymian čerstvý

soľ

#### Postup prípravy:

1. Konfitované hovädzie líčka odbalíme, šťavu zlejeme a odložíme a mäso rozdelíme na kusy. Ak použijeme surové líčka, tak ich najskôr dôkladne očistíme a nakrájame na kusy. Príprava však potrvá oveľa dlhšie ako už predpripravené. Najskôr ho opečieme na masti.
2. Na bravčovej masti opečieme nakrájanú koreňovú zeleninu (mrkva, petržlen, zeler...) a cibuľu dozlatista.
3. Pridáme paradajkový pretlak a ďalej restujeme.
4. Do hrnca pridáme mäso, cesnak, bobkový list, nové korenie, celé čierne korenie.
5. Podleujeme červeným vínom a odloženou šťavou z mäsa. Pridáme vetvičku tymianu.
6. Dáme piecť do rozohriatej rúry. Nakoľko je mäso už konfitované, tak to potrvá len veľmi krátko.
7. Mäso vyberieme a zeleninu s omáčkou prepasírujeme cez sitko (alebo rozmixujeme) a zredukujeme podľa potreby na požadovanú hustotu.
8. Zemiačiky dôkladne umyjeme a pokrájame na štvrtiny. Plech vyložíme papierom na pečenie, na ktorý rozložíme nakrájané zemiačiky. Omastíme ich olivovým olejom. Nesolíme!
9. Pečieme ich pri teplote 190 - 200 °C asi 25 minút. Solíme až po upečení.
10. Tekvicu dôkladne očistíme a nakrájame na kúsky.
11. Takisto nakrájame aj mrku, zeler či petržlen.
12. Repu odbalíme, scedíme, osušíme a nakrájame na požadovaný tvar.
13. Bielu cibuľu ošúpeme a nakrájame na mesiačiky.
14. Každú zeleninu osobitne (koreňová zelenina, tekvica, repa, cibuľa) premiešame s olejom, soľou a korením a dáme piecť domäkka spoločne aj s tymianom. Podobne pripravíme aj gaštany (môžeme ich dať pripravovať spolu so zemiakmi).

## **Tekvicový koláč s jablkami,**

zázvorom a mrveničkou

Počet porcií: 5

Obtiažnosť: nízka

Čas prípravy: 75 minút

Čo potrebujeme:

Náplň:

1 ks tekvice halloween cca 1,2 kg

5 ks jablík / napr. Champion

100 g masla

100 g cukru kryštál

1 citrón / šťava

1 čl mletých klinčekov (namelieme celý)

1,5 čl mletého zázvoru

1 čl mletej škorice

100 g hrozienok (napr. sultánok)

Cesto:

250 g hladkej múky

125 g masla

50 g cukor

1 vajce

1 lyžička soli

tuk na vymazanie formy

Posýpka:

250 g hladkej múky

1čl prášku do pečiva

125 g studeného masla

100 g hnedého cukru

#### Postup prípravy:

1. Tekvicu očistíme, rozkrojíme, odstránime jadierka a nakrájame na kocky (cca 800g).
2. Jablká očistíme, odstránime jadrovníky a nakrájame na rovnaké kocky (800g) ako tekvicu.
3. Do veľkej panvice dáme tekvicu, jablká, maslo, cukor kryštálový, korenie a hrozienka. Zakryjeme pokrievkou a za občasného miešania dusíme na miernom plameni približne 15 - 20 minút, až kým tekvica a jablká nie sú mäkké. Necháme vychladnúť.
4. Cesto: Do misky dáme múku, vajíčko, maslo a cukor a vypracujeme rukami hladké cesto. To zabalíme do fólie a dáme na pol hodinu oddychovať do chladničky.
5. Cesto vyberieme z chladničky a medzi 2 papiermi na pečenie ho vygúľame na i niečo väčší polomer ako naša forma na pečenie alebo len rovnomerne vtlačíme do formy.
6. Mierne vychladnutú zmes preložíme do formy na cesto.
7. Rúru predhrejeme na 180 - 190C °.
8. Múku zmiešame s kypriacim práškom preosejeme do hlbkej misy. Prstami vtrieme na kocky pokrájané studené maslo, až pokiaľ vznikne hrudkovitá zmes.
9. Prisypeme hnedý cukor a vypracujeme hrubšiu posýpku.
10. Posýpku rovnomerne nasypeme na tekvicovo-jablkovú zmes a mierne uhladíme.
11. Vložíme do rozohriatej rúry a pečieme  
zhruba 40 minút, až kým sa povrch  
nesfarbí dozlatista.
12. Po upečení necháme koláč 20 minút postáť a až potom ho krájame.

Spomienka sa stala prehliadkou slovenskej alternatívnej scény a talentov

## **Slovenský Miles Davis z Fedákovej**

Dežo Ursiny (1947–1995) zostáva aj po niekoľkých dekádach inšpiráciou pre nové generácie hudobníkov, ktorí sa usilujú o hlbšie poslanstvo a hľadanie nových hudobných ciest a výziev. Dobrým príkladom je už ôsmy ročník podujatia Spomienka na Deža, ktoré sa konalo minulú sobotu v parčíku na Fedákovej ulici v bratislavskej Dúbravke, kde Ursiny roky býval.

Ako spomína na počiatky festivalu jeho zakladateľ Juraj Štekláč, všetko začalo v podstate náhodne. „Keď sme v roku 2018 odhaľovali Dežovi Ursinymu pomník, usporiadali sme k tomu sprievodné podujatie a to sa stretlo s takým pozitívnym ohlasom, že to ťaháme už ôsmy rok.“

Na zavedenom festivale, kde je vstup voľný, aj tentokrát dostali priestor začínajúci umelci, ale aj hudobní bardi ako napríklad Peter Lipa a jeho band.

V úvodnom bloku, ktorý na poludnie odštartoval Orchester detí a mládeže pri ZUŠ Eugena Suchoňa – Harmónia, sa nám predstavil Daniel Brlit. Mladý hudobník sa prvýkrát dostal do povedomia vlni, keď vo svojich 14 rokoch zaujal v Demovnici Rádia\_FM so skladbou Cliffs of Moher. V Dúbravke sa predstavil spolu s kapelou v obsadení basa, bicie, gitara a elektrické klávesy.

Jeho hudba pripomínajúca britskú gitarovú scénu z deväťdesiatok dobre odsýpa a zdá sa, že mladí hráči majú aj svoj fanklub. V hľadisku sa z koncertu hlučne teší skupinka v Danielovom veku. Ak to pôjde takto ďalej, a verím, že pôjde, iste budeme o Danielovi Brlitovi a jeho bande ešte počuť.

Jazzová fusion je stále v kurze

Dežo vo svojich hudobných projektoch rád koketoval s jazz-rockom a táto tendencia je cítiť aj v dramaturgii festivalu. Dobrým príkladom je vystúpenie formácie s názvom Babele Beat Band, ktorá sa vytvorila okolo saxofonistu a hudobného pedagóga Erika Rothensteina. Pojem "babele" odkazuje k zmäteniu jazykov na jednej nedostavanej veži v starovekom Babylone a v prenesenom význame znamená i zmätok. To sa našťastie netýkalo tohto vystúpenia a kapele sa podarilo prepojiť prvky balkánskeho folklóru a world music s jazzovými harmóniami a naozaj beatovou energiou, ktorá ich vystúpeniu pasovala.

Jazzové sóla gitaristu Pavla Berezu, saxofonistu Erika Rothlesteina a emotívny spev speváčky Dominiky Raši mali schopnosť hudbu balkánskym spôsobom gradovať, takže krv putovala divoko nielen v žilách hudobníkov. Presne z opačného súdka bolo vystúpenie Katky Koščovej a Daniela Špinera. Ich jemná hudba založená na speve doprevádzanom na elektrické piano v sebe kombinovala prvky šansónu, popu, folklóru a jazzu. Aj v ich hudbe sa našli gradujúce pasáže, no prevládajú subtilnejšie, clivejšie polohy, miestami prechádzajúce až do pátosu. No aj za ním bola cítiť istá autenticita, takže publikum túto jemne melancholickú hru prijalo.

Po ich vystúpení prichádza jedna z hlavných hviezd večera, ktorými boli Peter Lipa a jeho band. Je neuveriteľné vidieť na pódiu muzikanta s osemdesiatkou na krku, ktorý s profesionalitou, humorom a nadhľadom, nielen hudobným, sebavedomo odohrá celý koncert. Keď Peter Lipa uvádzal skladbu Podozrivý, glosoval: "Táto skladba vznikla ešte predtým ako sa 'skutok nestal', takže podozrivý som tu akurát ja. A ja, ako viete, som nevinný."

V podobnom ironicko-humornom tóne, s výživnými sólami saxofónu Radovana Tarišku, odsýpalo celé vystúpenie. Keď zaznel Valutový cudzinec od Jara Filipa, prvé rady sa začínali vlniť a o chvíľu ešte viac – to spustili, žiaľ už záverečnú, skladbu Maturantky.

## Revolta alebo hudba pre všetkých?

Len čo na pódium vyšla hip-hopová legenda Braňo Kováč alias Vec spolu so Šimonom Švidranom a Vladimírom Dupkalom vystupujúcim pod umeleckým menom Supa, dalo sa očakávať, že publikum zaplní mladá, trochu revoltujúca generácia z betónových džunglí. Nestalo sa tak. Vpredu bolo vidieť malé deti a koncert si so záujmom pozreli aj šesťdesiatnici. Nuž, je to tak, Vec je na scéne už vyše tri desaťročia a publikum starne tiež. No a čo je na tom, že generačná vzbura skončila, podstatné je vedieť pomenovať to, čo žijeme, úprimne a veľavravne, a to týmto pánom ide.

Mladá krv sa ale na pódiu objavila vzápätí. Hoci sa ešte ani nezačalo stmievať, už okolo 18-tej hodiny pricválali Noční jazdci. Zrovna v ten istý deň hrali na Račianskom mýte českí Midi Lidi a viacerých návštevníkov som začul uvažovať, že by bolo dobré presunúť sa na večer tam. Myslím, že to nebolo potrebné. Keď Noční jazdci rozbehli svoj nadupaný elektronický funk dub a pridala sa aj hostujúca speváčka, vydarenú obdobu "Midi ľudí" sme zažili vrchovate aj v Dúbravke.

Keď sa na scéne objavil Dežov syn Kubo Ursiny s kapelou Provisorium, na návštevníkoch bolo vidieť, že zlatý klinec programu prichádza. Kubo má svoj stroj času po ruke, ba ešte bližšie, vo svojom hrdle. Jeho hlas sa až neuveriteľne podobá na ten Dežov, a tak keď spustil skladbu Príbeh z rovnomenného albumu, návštevníci, aj tí neskôr narodení, sa razom preniesli do prvej polovice 90. rokov. "Som iba sliedič, vták, možno straka, kradnem príbeh..."

Skvelé texty básnika Ivana Štrpku v spojení s Ursinyho hudobným nadhľadom a genialitou nás mnohých sprevádzajú už roky, i keď cesta k nim nie je jednoduchá ani dnes. Ako povedal Juraj Štekláč, "Štrpkove texty sú náročné a človek ich pochopí, až keď v živote niečo prežije".

Nasleduje skladba Modrý vrch z rovnomenného a vlastne asi najslávnejšieho albumu z roku 1981. Možno by sme mali skôr povedať modrého maurícia slovenského rocku, tak uvidíme, ako sa s touto hodenou rukavicou vysporiada slovenská hudba v 21. storočí. Na koncerte ďalej zazneli skladby z nerealizovaného projektu muzikálu Jána Štrassera a Deža Ursinyho Peter a Lucia. Nasleduje skladba Júlia v zime z albumu 4/4, na ktorom sa ešte v osemdesiatych rokoch Ursiny pokúsil dostať svoju tvorbu k širšiemu publiku, no bez úspechu. Dodajme len, že našťastie. Nasledujúce Dežove albumy bez chytľavých refrénov, ale aj umeleckých kompromisov tvoria dodnes rodinné striebro našej rockovej hudby.

## Slovenský Miles Davis

Dežo Ursiny a jeho tvorba vždy priťahovala talentovaných hudobníkov a dá sa povedať, že jeho duch sa vznáša aj nad kapelou Talent Transport, ktorá vystúpila v rámci festivalu ako predposledná. Jej členovia Vladislav "Slnko" Šarišský, Marián Slávka a Filip Hittrich sa stretli aj v novodobom koncertnom prevedení spomenutého muzikálu Peter a Lucia, na ktorom spolupracovali s Kubom Ursinym, Dorotou Nvotovou a mnohými ďalšími. Vystúpenie kapely v zložení elektrické piano, bicie, basgitar a v sebe spájalo prvky jazzu, art-rocku a voľnej improvizácie, no na rozdiel od bežného jazzového tria boli osviežením práve vokály a nápadité texty.

Vystúpenie Talent Transportu možno po hudobnej stránke pokladať za jeden z vrcholov festivalu. Koncertný program uzavrel projekt speváka a multiinštrumentalistu Martina Turčana – Oblačný systém so svojou zmesou jazzu s prvkami až atmosféricky znejúceho post-rocku, neobvykle obohateného o sólové husle, ktoré mu dali nový rozmer. K ich vystúpeniu sa rovnako pridáva aj Vladislav Šarišský za klávesmi a Marián Slávka za bicími, a tak bol záver koncertu v šestici pekne vygradovaný.

Festival v aktuálnom ročníku prekvapil ešte jednou novinkou. V parku sa nachádzali výtvarné diela žiakov umeleckých škôl, ako aj jedna silne pôsobiaca inštalácia ukrajinskej umelkyne Kashi Potrohosh a slovenského landartistu Jaroslava Belo Beliša, ktorá nám pripomína tragický zápas o slobodu na východ od nás. Mrazivé, ale pravdivé.

Záverom späť k Dežovi. Ako raz napísal Marián Jaslovský, Ursiny bol v slovenskej hudbe niečo ako slovenský Miles Davis, a to práve v oblasti vyhľadávania nových talentov. Do svojich hudobných projektov často zapájal mladých a neznámych hráčov, ktorí sa neskôr presadili aj samostatne. Je neuveriteľné, že hoci je už 30 rokov niekde v hudobnom nebi, opäť sa mu, v spolupráci s nadšencami a obdivovateľmi jeho tvorby, podarilo takýchto ľudí nájsť a priviesť na pódium. Tak vďaka a vidíme sa o rok.

Vznik tohto článku v rámci projektu "Hudba.sk - hudobná publicistika v roku 2025" z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Hokejový klub HOBA má nového šéftrénera

## Štart novej hokejovej sezóny

Koncom leta začínajú s prípravou už aj naši hokejisti. Ako prežívali prechod z horúcich letných teplôt do chladného prostredia dúbravského zimného štadióna a ako prebiehala príprava na novú sezónu nám prezradil manažér hokejového klubu HOBA DÁVID HRDLIČKA.

Kedy ste začali s prípravou na novú sezónu?

V auguste sme začali v klube predsúťažné obdobie. Na domáci ľad sme vykorčuľovali komplet všetky kategórie okrem predprípravky 4. augusta. Najmladší sa pripojili do tréningového procesu v polke mesiaca august.

Leto na ľade je pre bežných ľudí nezvyčajné, aký máte na zimnom štadióne program v tomto čase?

Je to 5 týždňov od začiatku súťaží v novej sezóne 2025/2026. Najstaršie vekové kategórie dorast a juniori absolvujú na ľadovej plocha dvojfázové tréningy. Mladší a starší žiaci mávali v auguste špeciálny tréning každý deň. Prípravka a predprípravka vykorčuľovali na ľad 3 - 4 krát v týždni. Okrem samotnej prípravy sú naplánované i prípravné zápasy, niektoré žiacke kategórie sa zúčastnili aj predsezónnych turnajov na Slovensku, ale tiež v Čechách. Samozrejme hráči absolvujú aj spoločnú všeobecnú prípravu, ktorá je pre hokejistov veľmi dôležitá.

Posledná sezóna je už minulosťou, nová v začiatkoch, aké máte plány v novej sezóne?

Všetky žiacke kategórie máme zapojené v súťažiach riadených SZLH. U piatakov a mladších žiakov sa tabuľky nerobia, ale aj tak sledujeme výkony jednotlivých ročníkov. Je to ale skôr na porovnanie našich a súperových hráčov, v čom sme lepší a v čom zaostávame. U starších žiakov sú už dôležitejšie aj výsledky, nakoľko sa v tých kategóriách hrávajú celoslovenské majstrovstvá. Dorastu minulú sezónu chýbal jeden bod k účasti o boje o majstra Sloven-

ska, túto sezónu sa chceme na tento turnaj medzi najlepšie štyri celky extraligy dorastu prebojovať. S juniormi máme jasný cieľ, postup z I. slovenskej ligy do najvyššej juniorskej súťaže, extraligy juniorov. Samozrejme venujeme celú sezónu aj sledovaniu našej predprípravy a prípravy, aby sme mali neskôr dostatok hráčiek a hráčov na vyššie vekové kategórie. Nie je dôležitý len počet, ale aj výkonnosť, ktorá je daná adekvátne k veku mladého hokejistu. V týchto najmladších kategóriách sú to úplné začiatky.

Ak sa do klubu chcú pripojiť noví hráči, kedy robíte nábor?

Nábor do predprípravy a prípravy prebieha počas celej sezóny. Najlepšie je napísať na klubový mail [hokej.dubravka@gmail.com](mailto:hokej.dubravka@gmail.com) a rodičia dostanú obratom všetky potrebné informácie. Pre nových záujemcov máme pripravené aj začiatocnícke hokejové sety, ktoré bezodplatne začiatocníkom zapožičiavame.

Máte oproti minulej sezóne v klube nejaké zmeny?

Najväčšou zmenou je nový šéftrener. Predošlý u nás skončil po šiestich rokoch. Odviedol u nás perfektnú prácu a je nám jasné, že ho bude dosť náročné nahradiť. Dá sa povedať, že nasmeroval klub na jednu vlnu a všetko veľmi dobre fungovalo, od posunu detí medzi jednotlivými kategóriami až po dosiahnuté výsledky. Aktuálne máme nového šéftrenera, ktorý má s podobnou pozíciou už skúsenosti a v minulosti už u nás trénoval, čiže sa vracia do známeho prostredia. Už teraz cítiť, že sa snaží veci nastaviť trochu inak, čo si vyžaduje väčšiu komunikáciu a asi aj čas, aby boli výsledky viditeľné. Pomenili sa aj jednotliví tréneri skoro vo všet-

kých žiackych kategóriách, ich prácu poznáme, je to len minimálna zmena. Verím, že sme sa rozhodli správne, budeme dosahovať dobré kolektívne výsledky a aj všetci naši hráči budú mať požadovanú individuálnu výkonnosť.

(red)

## Rozprávkový záver leta

Podujatie venované deťom, rodinám a bábkovému divadlu. V amfiteátri sa 24. augusta konal Dúbravský bábkový festival, ktorý sa tento rok spojil s festivalom Za 7 horami a priniesol do Bratislavy jedinečnú rozprávkovú atmosféru.

Festival pripravil bohatý program – od predstavení bábkových divadiel až po vystúpenia umelcov, medzi ktorými nechýbali Sníček Hugo, kúzelník a bruchovravec Jaro Seman, Mojko a Kajka, tanečná škola La Dansa či Klub Levieho tanca. Sprievodný program doplnili ukážky miestnych hasičov, tvorivé dielne, aktivity ZUŠ Eugena Suchoňa či vzdelávacie stanovišťa.

O atmosféru sa postaral aj bubnový sprievod z domu kultúry do amfiteátra, ktorý festival slávnostne otvoril. Počas dňa zavítali do Dúbravky stovky návštevníkov, ktorí si vychutnali spojenie hry, poučenia a kultúrnych vnemov pod holým nebom.

„V spolupráci s BKIS sme otvorili dvere myšlienke, aby sa tento projekt stal v budúcnosti celomestským. Som rád, že sme mohli privítať Festival Za 7 horami. Verím, že si detičky odniesli nezabudnuteľné spomienky na bábkové divadlo a rodičia s nimi prežili krásu jednoduchých, ale silných príbehov, ktoré majú stále čo povedať," povedal starosta Martin Zaťovič.

Podujatie pripravila mestská časť v spolupráci s Bábkovým divadlom UŽ, organizátormi festivalu Za 7 horami a riaditeľom DBF Pavlom Michalkom.

Danka Šoporová

Dúbravčan víťazom medzinárodného šachového turnaja FIDE Open

## Prázdniny ukončil XII. ročník turnaja o pohár SNP

V Kultúrnom centre Fontána na Ožvoldíkovej sa od 24. do 30. augusta konal šachový turnaj FIDE Open Dúbravan. Zúčastnilo sa ho 47 hráčov. Prezentovali sa skúsení šachisti s titulmi medzinárodných majstrov a majstrov FIDE. O veľkom záujme o tento turnaj svedčila aj účasť dvoch hráčov zo Španielska a jedného z Turecka.

Na čiernobielych poliach šachovnic prebiehali ostré súboje figúrok a stratégie šachistov všetkých vekových kategórií, pričom o víťazoch sa rozhodlo až v poslednom kole. Prví traja hráči získali rovnako po 5,5 bodu, pričom o poradí rozhodli pomocné hodnotenia - Tibor Čajka, ŠK Osuské; Peter Petrán, ŠK Slovan Bratislava; Ondrej Vadila, ŠK Slovan Bratislava.

Už XII. ročník šachového turnaja o pohár SNP sa hral na 7 kôl tempom 90 minút na 40 ťahov + 10 minút do konca + bonifikácia 30 sekúnd na ťah. Ceny odovzdali starosta Dúbravky Martin Zaťovič, ktorý prišiel šachistov aj osobne podporiť, a miestny poslanec Tomáš Buzinger. Najbližšie sa už o necelý mesiac tešíme na tradičný Hodový šachový turnaj v rapid šachu.

(tb)

Víťazi:

- Tibor Čajka, ŠK Osuské
- Peter Petrán, ŠK Slovan Bratislava
- Ondrej Vadila, ŠK Slovan Bratislava

## Seniorský futbal jednoducho chýbal

FKDúbravka má opäť svoj seniorský tím. Ako vznikol a kto ho tvorí, sme sa spýtali aktuálneho trénera pre jesennú časť, šéftrénera mládeže JURAJA GAŽIHO. Juraj sa stal nasledovníkom svojho brata Petra, momentálne pôsobiaceho v FC Spartak Trnava U19 a študenta najvyššej UEFA PRO licencie. Okrem neho pomáha s prípravou mužstva aj otec Peter Gaži.

Pripomeňme si, aké boli pred štyrmi rokmi dôvody zrušenia seniorského tímu FK Dúbravka. Išlo vtedy iba o problémy spojené s rozmermi ihriska?

Nerád by som sa k tomu opäť vracal, keďže to je už za nami, tak len v krátkosti. V roku 2019 sme ako víťazi vtedajšej 5. ligy postúpili do regionálnej 4. ligy, no nakoľko naše ihrisko na dĺžku nespĺňalo pravidlá súťaže, hoci zvyšných 11 podmienok z 12 sme nadštandardne spĺňali, nebolo nám umožnené hrať túto súťaž na vlastnom štadióne, a to ani po žiadosti o udelenie výnimky. Keďže seniorský futbal sa má hrať najmä pre domácich fanúšikov, vedenie klubu sa rozhodlo rozpustiť družstvo mužov. Hrať na inom štadióne nepripadalo do úvahy.

Ako sa zrodila myšlienka obnoviť seniorský tím a v ktorej súťaži bude účinkovať?

Nad vznikom seniorského družstva sme uvažovali dlhšie, najmä ako sa nám výrazne rozrástla mládežnícka základňa. Išlo nám prioritne o to, aby mali kde naši mládežníci pokračovať, keď skončia v staršom doraste. Druhý dôvod bol, že v Dúbravke jednoducho seniorský futbal chýbal. Dúbravčanom chýbali nedele, môžu prísť, pozrieť si futbal naživo vo svojej mestskej časti, zakričať si či dokonca pozrieť si v akcii našich trénerov, ktorí sú súčasťou kádra. Zároveň sme dostávali otázky od viacerých bývalých hráčov, či opäť neotvoríme mužov. Muži začínajú od piky, naša nová kapitola bude musieť na základe pravidiel odštartovať v najnižšej súťaži VII. seniори OBFZ Bratislava - mesto.

Do akej miery sú teraz súčasťou seniorského tímu aj odchovanci klubu. Ako ste skladali káder?

Momentálne káder tvorí okolo 30 hráčov, stále sa formuje, do konca septembra by sme ho radi uzatvorili. Keď sme prišli s myšlienkou obnoviť opäť „áčko“, najprv sme zisťovali predbežný záujem, či už po vlastnej osi alebo cez bývalých hráčov a v čase podania prihlášky sme už vedeli, že obliecť si seniorský dres FK Dúbravka bude chcieť viacero hráčov. V kádri nájdeme našich odchovancov, takých, ktorí skončili v mládeži v priebehu posledných dvoch rokov, ale aj takých, ktorí vyšli z dorastu už dávnejšie, ale doteraz pôsobili v iných kluboch alebo nemali angažmán. Zopár hráčov z majstrovskej sezóny sa vrátilo. Doplnili ich úplne noví hráči alebo naši kluboví tréneri.

Budete dávať šancu mladým hráčom zo svojej liahne?

Samozrejme, mne osobne sa vždy páčila myšlienka mať vlastných odchovancov v seniorských kádrioch. Veď aj preto som fanúšik FC Barcelona (úsmev), tak veríme, že chalani, ktorí nám skončia v doraste, budú mať záujem pokračovať v mužoch – napokon aj to bol jeden

z hlavných dôvodov obnovenia tímu mužov, aby naši hráči mali kontinuitu a vedeli pokračovať ďalej v našom klube.

Máte teda ambíciu využívať počas sezóny mládežníkov?

Momentálne máme široký káder a zároveň naše dorasty hrajú ťažkú a dlhú súťaž. Ak budeme potrebovať výpomoc, siahneme po mladých vtedy, keď budú mať voľnejší program, prípadne zapojíme hráčov z béčka U19. Na brankárskom poste nás mierne tlačí topánka, tam sme dohodnutí s našimi brankármi z mládeže.

FK Dúbravka mal aj svoj ženský tím. Aký bol jeho osud, plánujete jeho obnovenie?

Áno, mal, ale bolo to občianske združenie, ktoré síce pôsobilo pod hlavičkou FK Dúbravka, ale nepatrili pod nás, čiže návrat nevidíme reálne.

Aké má FK Dúbravka plány, novinky a výzvy v tejto sezóne?

V prvom rade by som sa chcel poďakovať majiteľovi klubu Miroslavovi Jankymu za to, že nám umožnil obnoviť tím mužov, a jeho zaťovi Vladimírovi Uhrínovi za spracovanie. Čaká nás veľmi náročná sezóna 2025/26, keďže sme historicky po prvýkrát postúpili do súťaže riadenej Slovenským futbalovým zväzom, do 2. ligy dorastu. Zároveň sme otvorili ďalšie dve nové kategórie – vyššie spomínaní muži a tretie družstvo U15. Do toho je veľký záujem hrať za náš klub, čiže v rámci náborov sme prijali resp. prijímame nové deti do všetkých vekových kategórií. Ten najhlavnejší, dlhodobý a stály cieľ sa nemení a to je naďalej dávať možnosť všetkým deťom, ktoré majú záujem, hrať futbal, zdokonaľovať sa v ňom a zlepšovať ich nie len po športovej stránke ale aj osobnostnej. Už sa však začíname pozeráť aj na kapacitné možnosti, napriek tomu, že trénujeme na troch ihriskách v Dúbravke. Pre 20 mládežníckych tímov a jeden mužský sú tieto plochy tak akurát, ale v niektorých kategóriách sme už uzavreli súpisky. A ako som už spomenul, naše dlhodobé plány sú hrať tie najvyššie možné mládežnícke súťaže.

Podujatie Naj pes Dúbravky 2025 písalo 11. ročník

## Psíky predviedli svoje schopnosti

V sobotu 20. septembra sa na lúke za Kostolom Ducha Svätého uskutočnil 11. ročník populárneho podujatia Naj pes Dúbravky. Súťažilo sa v štyroch kategóriách: najsympatickejšie šteniatko, najsympatickejší dospelý pes, najsympatickejší veterán a najlepšie zladený pár pes a majiteľ. Podujatia sa zúčastnilo mnoho psíkov od najmenších plemien po obrovského stredoázijského ovčiaka.

Podujatie Naj pes Dúbravky sa začalo príhovorom starostu Martina Zaťoviča a nasledovala prehliadka psov spolu so psovodmi a ukážky športovej kategórie. Svoje schopnosti predviedli väčšie psíky, ako napríklad belgický ovčiak, po tých malých ako je jazvečík. Ďalej pokračovala súťaž troch kategórií o najsympatickejšieho psíka. Dojem zanechal najväčší pes súťaže stredoázijský ovčiak, vycvičená merle šeltia, traja jazvečíci aj mnohí ďalší psíkovia. V kategórií o najlepšie zladeného psa a majiteľa sa fantázií medze nekládli. Súťažil basenji ako žaba, šeltia prezlečená za hráča basketbalu, šteniatko jazvečíka zladené postrojom k tričku svojej malej

psovodky, psík zladený šatkou k nohavičiam svojho majiteľa. Prvé miesto v tejto kategórii vyhral jazvečík prezlečený tematicky k televíznemu seriálu Pobrežná hliadka. Víťazné psy dostali na pamiatku trofej, granuly a taštičky značky Royal Canin. Porota vyhodnotila troch najlepších psíkov v každej kategórii a zároveň udelila aj špeciálne ceny. Podujatie pripravili mestská časť Bratislava-Dúbravka v spolupráci so Športovým klubom policajnej kynológie Bratislava a miestnym poslancom Štefanom Macejákom. Akciu si najviac vychutnali psy, ktoré celé doobedie strávili na lúke na čerstvom vzduchu spolu so svojimi rodinami, susedmi a psími kamošmi. Hana Vikárová

#### DÚBRAVSKÍ LUKOSTRELCI ÚSPEŠNÍ NA DOMÁCEJ AJ ZAHRANIČNEJ SCÉNE

## Denisa vyšla z lesa usmiata

Denisa Baránková ako jediná zo slovenskej výpravy získala zlato na Svetových hrách v čínskom Čcheng-tu. Do vitríny dúbavského Lukostreleckého klubu Bratislava to bola jednoznačne najcennejšia trofej počas tohtoročnej sezóny vonku, ale zďaleka nie jediná.

Baránková už dvakrát štartovala pod piatimi kruhmi. Na začiatku nového olympijského cyklu smerujúceho k Los Angeles 2028 však – napríklad aj za cenu vynechávania podujatí Svetového pohára, Central European Cupu či Slovenského pohára v klasickej terčovej lukostreľbe – uprednostnila prípravu na terénne odvetvie v záujme čo najlepšieho výsledku na augustových World Games, vrcholnom globálnom podujatí pre neolympijské športy a disciplíny.

Vyplatilo sa. Dokonale. Denisa nielen vyšla usmiata z lesa, ako odľahčene charakterizoval bezmocnosť a trpnutie zázemia počas pomaly poldňovej kvalifikácie „terénky“ Baránkovej kouč v LK Bratislava Vladimír Hurban ml.: naplno uspela aj v elimináciách. Ako dvojka nasadenia na základe výsledkov „pobudnutia v lese“ mala privilégium v podobe štartu až počnúc semifinále. V ňom premohla Talianku Robertu Di Francescovú 59:56 a v finále zdolala jej krajanu Chiaru Rebagliatiovú 59:57.

#### MEDAILA V TVARE PANDY

„Medaila v tvare pandy a s medailónikom vnútri je naozaj krásna. Keď som ju zbadala na internete, povedala som si, že toto musím mať. Veľmi ma teší, že mi ju napokon zavesili na krk – dokonca tú najcennejšiu. Z Číny som sa vrátila s úplne spokojným a čistým svedomím, že som splnila, čo som si verejne predsavzala. Tento úspech určite staviam v mojej hierarchii na najvyššiu pozíciu,“ mala jasno 24-ročná členka Národného športového centra (NŠC).

Narodeniny oslávila počas septembrových MS v terčovej lukostreľbe opäť v Ázii, tentoraz v Kwangdžu v Kórejskej republike, a to už ako opätovná majsterka Slovenska v „terčovke“. V Košiciach si vybojovala svoj štvrtý domáci individuálny seniorský titul v rade a piaty celkovo. S bronzom v rovnakej divízii mužov sa musel uspokojiť Ondrej Francú. V dueli oň premohol oddielového kolegu Daniela Medveczkého. Práve toto trio dobylo zlato v súťaži trojčlenných tímov bez rozdielu pohlavia v olympijskom luku. V kladkovom luku družstiev získali v metropole východu striebro pre LK Bratislava Jakub Holík, spomenutý Vladimír Hurban ml. a Ilija Pokraj.

## MEDVECZKY SO STRIEBROM NA ME

Baránková potom na svetovom šampionáte v terčovej lukostreľbe obsadila zdieľané 17. miesto (čo plus-mínus korešpondovalo s jej 15. pozíciou v renkingu World Archery), vyrovnala tým historicky najlepšie slovenské ženské umiestnenie Alexandry Longovej z Mexico City 2017. Sama predtým na MS dvakrát bola na ex aequo 33. priečke (Yankton 2021, Berlín 2023). Dvadsaťpäťročný Francúz skončil v Kwangdžu na +57. mieste. Dvadsaťročný Medveczky bol v kvalifikácii na 114. pozícii, neprestrielal sa do vyradovacej fázy pre 104 najzdatnejších.

Baránková aj Medveczky už o týždeň neskôr štartovali na ME v terénnej lukostreľbe v poľskom Walbrzychu medzi dospelými, respektíve v U21. Žiaľ, obaja prehrali v súbojoch o bronz: Denisa, predtým v Poreči 2021 aj Cesane – San Sicariu 2023 strieborná, konkrétne neuspela proti českej majsterke sveta v „terčovke“ z predvlaňajška Marii Horáčkovej 54:60 a Daniel v konfrontácii s Francúzom Jérémyom Baillionom padol len o slabšiu päťku v rozstrele po remíze 58:58... Juniorský vicemajster sveta v terénnej lukostreľbe z kanadského Lac La Biche 2024 si to však viac než solídne vynahradiť prostredníctvom striebra z juniorského mixu s 19-ročnou Leou Málkovou z Horné Húšcie 3D Myjava. Sprievodná kuriozita? Obaja sa narodili na Valentína, delí ich od seba presne rok.

## VYROVNANÝ OSOBNÝ REKORD

Poslucháčka laboratórnych vyšetrovacích metód v zdravotníctve na Trnavskej univerzite Baránková a študent fyziky na UK v Bratislave Medveczky už v júli štartovali na Svetových univerzitných hrách. V nemeckom Essene obsadila Deni +17. priečku a Dani skončil na +33. mieste. V spoločnom mixe a k tomu Baránková aj v tímoch žien postúpili do osemfinále.

Vekom ešte stále junior Medveczky, rovnako ako Baránková príslušník NŠC, si v auguste v rámci svojho náročného športového programu „zaletel“ na MS mládeže, tiež v terčovej lukostreľbe, v ktorej sa strieľalo aj v Essene.

V kanadskom Winnipegu sa prebojoval do osemfinále. Zdieľané deviate miesto mu patrilo aj v mixe U21 po boku Kristíny Druskovej z Reflexu Žilina. Baránková zase ešte v máji obsadila druhé miesto na tradičnom prestížnom podujatí Veronica's Cup v „terčovke“ v slovinskom Kamniku. V kvalifikácii si výkonom 655 bodov vyrovnala osobný rekord v zostave „2x70m, 122 cm, 72 šípv“ z OH v Tokiu (23. júla 2021). Slovenské maximum Longovej z 5. septembra 2020 má hodnotu 658 bodov.